

- ➡ **А. Кофанов, В. Назаров**
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС
«КРИМІНАЛІСТИЧНЕ ЗБРОЄЗНАВСТВО»
- О. Кобилянський, А. Кофанов
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС «ЦИФРОВІ
ТЕХНОЛОГІЇ У КРИМІНАЛІСТИЧНІЙ ФОТОГРАФІЇ»
 - А. Кофанов, В. Назаров
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС «ТЕХНІЧНІ
ЗАСОБИ І МЕТОДИ КРИМІНАЛІСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»
 - О. Кобилянський, А. Кофанов
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС
«КРИМІНАЛІСТИЧНА ФОТОГРАФІЯ ТА ВІДЕОЗАПИС»
 - О. Кобилянський, А. Кофанов, С. Хільченко
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС
«НАУКОВО-ДОСЛІДНА ФОТОГРАФІЯ»
 - А. Кофанов, О. Волошин
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС «ОСОБЛИВОСТІ
ДОСЛІДЖЕННЯ ОБ'ЄКТІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ»
 - А. Кофанов, О. Волошин
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС
«ТЕХНІКО-КРИМІНАЛІСТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
СЛІДЧИХ ДІЙ ТА ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВИХ ЗАХОДІВ»
 - С. Хільченко, А. Кофанов
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС «КРИМІНАЛІСТИЧНЕ
ДОСЛІДЖЕННЯ МАТЕРІАЛІВ, РЕЧОВИН ТА ВИРОБІВ»
 - С. Хільченко, А. Кофанов
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС «ТЕОРІЯ ТА
ПРАКТИКА ДОСЛІДЖЕННЯ ПОРНОГРАФІЧНИХ ПРЕДМЕТІВ»
 - О. Садченко, Є. Садченко, О. Волошин
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС
«ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СУДОВИХ ЕКСПЕРТИЗ»
 - С. Мендус, Є. Свобода
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС
«КРИМІНАЛІСТИЧНІ ОБЛІКИ В ОВС»

МОДУЛЬ № 3
КРИМІНАЛІСТИЧНЕ
ЗБРОЄЗНАВСТВО
з дисципліни
«СУДОВІ ЕКСПЕРТИЗИ»
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС

**«НАУКОВА БІБЛІОТЕКА КРИМІНАЛІСТА»
презентує підручники, монографії, навчальні
посібники в таких галузях знань:**

- Серія „Людина, право, суспільство”
- Серія „Економіка, фінанси, право”
- Серія „Безпека людини, суспільства, держави”
- Серія „Національна і міжнародна безпека”
- Серія „Міжнародне співробітництво”
- Серія „Мас-медіа”
- Серія „Криміналістична освіта XXI століття”
- Серія „Криміналістична наука в цивільному, арбітражному та кримінальному процесі”
- Серія „Міжнародна і вітчизняна злочинність”
- Серія „Запобігання, протидія, розслідування злочинів”
- Серія „Автоматизація, комп’ютеризація, інформатизація”
- Серія „Зброезнавство і мисливствознавство”
- Серія „Культура, мистецтво, право”
- Серія „Власність, земля, право”
- Серія „Електронна фотографія”

**Тел. 8 (067) 5738307
Тел./факс: (044) 468-31-21
E-mail: peregin@mail.ru**

Навчальне видання

**Андрій Віталійович КОФАНОВ
Олег Леонідович КОБИЛЯНСЬКИЙ**

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПІДГОТОВКИ СЛІДЧИХ І
КРИМІНАЛІСТІВ
Кафедра криміналістичної техніки**

**А.В. КОФАНОВ
О.Л. КОБИЛЯНСЬКИЙ**

КРИМІНАЛІСТИЧНЕ ЗБРОЄЗНАВСТВО

Навчально-методичний комплекс

В авторській редакції

Підписано до друку 07.11.2009.
Формат 60×84. Папір офсетний.
Тираж 50 прим.

Видавництво „КИЙ”
Адреса: 0436, Київ-136,
вул. Гречка, 13, кім. 216.

Свідцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготовників
і розповсюджувачів видавничої продукції
серія ДК № 1168 від 24.12.2002 р.

КРИМІНАЛІСТИЧНЕ ЗБРОЄЗНАВСТВО

Навчально-методичний комплекс

для фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня „магістр”
напрям підготовки “Правознавство” 8.060101
спеціалізація “Експертно-криміналістична”

Серію започатковано 2000 року А.В. Кофановим

Київ 2009

X 629.4

K 74

Навчально-методичний комплекс Модуль №3 „Криміналістичне зброєзнавство” з дисципліни „Судові експертизи”, затверджено на засіданні кафедри криміналістичної техніки Протокол № 10 від 15.07.2009 р., для магістрів експертно-криміналістичного факультету навчально-наукового інституту підготовки слідчих і криміналістів Київського національного університету внутрішніх справ.

Рецензенти:

Біленчук П.Д. – професор кафедри досудового розслідування ННПСК, к.ю.н., доцент (Київський національний університет внутрішніх справ).

Стояновський В.В. – начальник науково-дослідного експертно-криміналістичного центру, полковник міліції (ГУ МВС України в м. Києві).

Укладачі:

Кофанов А.В. – начальник кафедри криміналістичної техніки навчально-наукового інституту підготовки слідчих і криміналістів КНУВС, к.ю.н., підполковник міліції.

Кобилянський О.Л. – доцент кафедри криміналістичної техніки навчально-наукового інституту підготовки слідчих і криміналістів КНУВС.

Кофанов А.В., Кобилянський О.Л.

К 74 Модуль № 3 «Криміналістичне зброєзнавство» з дисципліни «Судові експертизи». – Навчально-методичний комплекс. – Київ: КИЙ, 2009. – 48 с.

66. Техніка безпеки й засоби захисту особового складу при роботі з вибуховими пристроями.

67. Засоби ініціювання, уповільнення і керування вибухом.

68. Особливості підготовчого етапу огляду місця вибуху.

69. Пошук і виявлення слідів та елементів вибухових пристроїв.

70. Особливості вилучення, транспортування і зберігання слідів вибуху.

X 629.4

28. Судова балістика – в системі юридичних наук.
29. Види автоматики, які застосовуються в вогнестрільній зброї.
30. Основні історичні етапи розвитку судової балістики.
31. Характеристика патронів, що за призначенням не є бойовими припасами до вогнестрільної зброї.
32. Механізм утворення вогнестрільних пошкоджень на різних предметах.
33. Встановлення взаємного розташування зброї та перепони при пострілі.
34. Встановіть належність патронів до набоїв спеціального призначення.
35. Політ кулі в повітрі. Поняття деривації.
36. Поняття розповсюджених зразків зброї.
37. Поняття холодної зброї і її ознаки.
38. Види мисливських ножів та їх дослідження.
39. Ножі виживання та їх криміналістичне дослідження.
40. Загальні криміналістичні ознаки холодної зброї
41. Загальні техніко-криміналістичні вимоги до холодної зброї
42. 3. Визначення придатності та достатності предмета для ураження цілі
43. Види туристичних ножів.
44. Види сувенірних виробів, схожих з холодною зброєю.
45. Види металюї зброї та їх дослідження.
46. Системи класифікації холодної зброї.
47. Зброя безпосередньої та опосередкованої дії, характеристика її різновидів.
48. Криміналістична характеристика клинкової та неklinкової холодної зброї.
49. Історія розвитку та криміналістичного дослідження холодної зброї
50. Кримінально-правове та криміналістичне визначення холодної зброї.
51. Ножі бойового і спеціального призначення.
52. Холодна зброя як елемент національної культури.
53. Поняття заготовки і напівфабрикату як об'єктів незакінченого виробництва.
54. Метальна холодна зброя і її різновиди.
55. Уражуючі елементи клинкової і неklinкової холодної зброї.
56. Комбінована і замаскована холодна зброя.
57. Уражуючі фактори дії холодної клинкової зброї.
58. Поняття , система і структура криміналістичної вибухотехніки.
59. Предмет і об'єкти криміналістичної вибухотехніки.
60. Характеристика основних об'єктів ураження, пов'язаних із застосуванням вибухів.
61. Природа вибуху і його види.
62. Класифікація і види вибухових речовин.
63. Хімічний вибух і фактори його прояву.
64. Поняття вибухових пристроїв і їх класифікація.
65. Будова і призначення основних частин і механізмів вибухових пристроїв.

1. ОПИС МОДУЛЯ №3 «КРИМІНАЛІСТИЧНЕ ЗБРОЄЗНАВСТВО»

Одним з найбільш складних напрямів правоохоронних органів у викоріненні негативних явищ суспільного життя є попередження, розкриття та розслідування злочинів. Очевидно, що однією з основних умов підвищення якості боротьби зі злочинністю є ефективна діяльність правоохоронних органів усіх рівнів. Провідна роль у цьому належить криміналістиці, яка розробляє та пристосовує з інших галузей знання рекомендації, прийоми, методи, методики, без яких неможливо уявити розслідування будь-якого злочину.

Як галузь криміналістики, криміналістичне зброєзнавство являє собою складну систему наукового знання і віддзеркалює загальний рівень розвитку методології дослідження зброї як дослідницької діяльності.

«Криміналістичне зброєзнавство» – змістовий модуль, розроблений на підставі базової програми з криміналістики, за якою слухачі розпочинають вивчати цикл теорій, положень про вогнепальну і холодну зброю, вибухові пристрої і боеприпаси.

Концепція вивчення змістового модуля зорієнтована на вільне володіння, насамперед, теорією криміналістичного зброєзнавства, на формування, активний розвиток, удосконалення та застосування предметно-розумових знань і умінь у визначенні зброї, боеприпасів і вибухових пристроїв.

Навчання майбутнього експерта-криміналіста і судового експерта має бути спрямоване на формування творчої інтелектуально-активної особистості, здатної самостійно визначати поняття і ознаки різних видів зброї, знаходити та застосовувати нестандартні рішення, аналізувати та оцінювати розрізнені факти, події, ознаки і властивості об'єктів та прогнозувати очікувані від прийнятих рішень результати.

На заняттях зі змістового модуля «Криміналістичне зброєзнавство» є обов'язковими звертання до сучасних потреб експертної практики, передового досвіду вітчизняних та зарубіжних експертів-криміналістів у контексті Конституції України, Закону України «Про судову експертизу».

Отже, змістовий модуль «Криміналістичне зброєзнавство» спрямований на:

- формування теоретичних знань з наукових основ, правових, методологічних та організаційних засад зброєзнавчих досліджень;
- розвиток практичних навичок та умінь слухачів у володінні методикою визначення ознак вогнепальної зброї і боеприпасів до неї, визначенні і класифікації холодної зброї та вибухових пристроїв;
- формування та засвоєння словникового запасу у слухачів з проблем криміналістичного зброєзнавства;
- засвоєння основних положень застосування техніко-криміналістичних засобів при проведенні слідчих дій та оперативно-розшукових заходів;
- виявлення та систематизацію найактуальніших потреб експертної практики завдяки застосуванню ефективних і раціональних, універсальних і гнучких технологій навчання, що впливають на науково-дослідні процедури.

Матеріал змістового модуля викладено із значним рівнем узагальнення, у порівнянні з аналогічними спорідненими спецкурсами, з метою уніфікації структури програм в контексті завдань методичного забезпечення навчання.

Високий рівень засвоєння навчально-методичного, теоретичного матеріалу, і формування розумово-практичних навичок слухачів досягається за допомогою пам'яток, схем, інструкцій, положень, інформаційних технологій, зразків вогнепальної зброї та набоїв до неї, холодної зброї і вибухових пристроїв, які виступають активними допоміжними засобами педагогічного керування.

Змістовий модуль, таким чином, містить новаційний матеріал – алгоритмічні приписи щодо дій спеціаліста і експерта-криміналіста при роботі з різними видами зброї під час проведення слідчих дій і оперативно-розшукових заходів. Новація цієї програми полягає і в тому, що вперше у навчальний процес слухачів введено вивчення вибухових пристроїв і вибухових речовин, їх поняття, будову і класифікацію.

Змістовий модуль «Криміналістичне зброєзнавство» будується на основі єдності аудиторної та позааудиторної самостійної роботи слухачів. Аудиторні заняття проводяться в межах затверджені сітки годин у формі лекцій, семінарських і практичних занять. Зміст самостійної роботи визначається навчальним планом, складеним згідно з програмою, методичними матеріалами та завданнями викладачів.

Перевірка глибини засвоєння знань, рівня сформованості навичок та умінь слухачів відбувається у формі поточного, проміжного та підсумкового видів контролю.

Поточний контроль здійснюється на кожному занятті та має навчальний характер. Проміжний контроль проводиться після опанування змістового модуля у вигляді тестування. Підсумковий контроль відбувається у формі заліку, на який виносяться два теоретичних питання і одне практичне завдання.

Змістовим модулем передбачено, згідно з навчальним планом, 118 годин, з них: лекційних – 16 годин, семінарських – 18 годин, практичних – 48 годин, самостійна робота – 36 годин.

В результаті засвоєння матеріалу змістового модуля «Криміналістичне зброєзнавство» слухачі повинні оволодіти певним обсягом знань та умінь, а саме:

знати

- історію виникнення, розвитку та становлення криміналістичного зброєзнавства як галузі науки криміналістики;
- історію виникнення, розвитку та становлення судової балістики і криміналістичної вибухотехніки як галузі науки криміналістики;
- виникнення та історичні етапи розвитку холодної зброї;
- криміналістичне поняття вогнепальної зброї та набоїв до неї;
- класифікацію вогнепальної зброї та набоїв;
- технологію виготовлення вогнепальної зброї та набоїв;
- технічні стандарти України та технічні умови на виготовлення вогнепальної зброї та набоїв;

ПЕРЕЛІК КОНТРОЛЬНИХ ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЕКЗАМЕНУ ЗІ СПЕЦКУРСУ «КРИМІНАЛІСТИЧНЕ ЗБРОЄЗНАВСТВО»

1. Криміналістичне зброєзнавство в системі розділу криміналістики – криміналістичної техніки.
2. Предмет і об'єкти криміналістичного зброєзнавства.
3. Зброя і її класифікація.
4. Зв'язок криміналістичного зброєзнавства з юридичними і природничими науками.
5. Предмет судової балістики – як розділ криміналістичної техніки.
6. Проблеми класифікації ручної вогнестрільної зброї.
7. Призначення та устрій основних частин і механізмів сучасної вогнестрільної зброї.
8. Предмет судово-балістичної експертизи.
9. Встановіть напрямок пострілу виходячи із слідів вогнестрільного пошкодження на органічному склі та дайте характеристику даним слідам.
10. Класифікація бойових припасів до вогнестрільної зброї.
11. Встановіть напрямок пострілу виходячи із слідів вогнестрільного пошкодження на металі та дайте характеристику даним слідам.
12. Устрій боєприпасів до вогнестрільної зброї.
13. Характеристика маркувальних позначень, що застосовуються на патронах.
14. Дослідіть сліди пошкоджень на різних предметах та встановіть їх належність до вогнестрільних.
15. Основні частини пістолетів, та їх конструктивний устрій.
16. Історичні етапи розвитку боєприпасів.
17. Класифікація слідів пострілу та механізм їх утворення.
18. Маркувальні позначення на вогнестрільній зброї і їх значення при встановленні виду, моделі зразка зброї.
19. Поняття вогнестрільної зброї, призначення, балістична характеристика, принцип дії. Критерії визначення вогнестрільної зброї.
20. Призначення, класифікація та устрій куль.
21. Дайте визначення калібру гладкоствольної вогнестрільної зброї та їх характеристику.
22. Призначення, види та устрій гільз.
23. Завдання які вирішує судова балістика.
24. Проведіть дослідження капсулів та встановіть їх вид та тип.
25. Види механізмів зачиплення, що застосовуються у вогнестрільній зброї.
26. Проведіть дослідження і встановіть спосіб та вид з'єднання кулі з гільзою, що застосовуються в патронах до нарізної вогнестрільної зброї.
27. Проведіть дослідження зразка зброї і встановіть вид ударно-спускового механізму, що застосовується в ній. Дайте характеристику іншим видам ударно-спускових механізмів, що застосовуються в вогнестрільній зброї.

оружия народов Востока. / А.И. Устинов, В.В. Филипов. – М.: ВНИИ МВД СССР, 1984.

79. Устинов А.И. Холодное оружие и бытовые ножи. / А.И. Устинов. – М.: ВНИИ МВД СССР, 1978.

7.5. Словники

80. Белкин Р.С. Криминалистическая энциклопедия / Р.С. Белкин. – М.: БЕК, 1997. – 342 с.

81. Пистолети та револьвери призначені для відстрілу патронів споряджених металними снарядами „несмертельної дії” та набоїв до них: Судово-балістичний довідник / А.В. Іщенко, О.В. Грищенко, І.В. Ігнат'єв, В.В. Назаров. – К.: Воєнне видавництво України „Варта”, 2005. – 208 с.

82. Руководство для следователей / О.Я. Баев [и др.]; под. ред.: Н.А. Селиванова, В.А. Снеткова. – М., 1997. – 732 с.

83. Справочная книга криминалиста / Е.Н. Викторова [и др.]; Генер. прокуратура Рос. Федерации, Науч.-исслед. ин-т проблем укрепления законности и правопорядка; отв. ред. Н.А. Селиванов. – М., 2000. – 712 с.

84. Судебно-медицинская экспертиза: Справ. для юристов / И.В. Виноградов [и др.]. – М., 1980. – 331 с.

85. Филькова О.Н. Справочник эксперта-криминалиста / О.Н. Филькова. – М., 2001. – 459 с.

86. Автоматические пистолеты и следы их на пулях и гильзах: Судебно-баллистический справочник / Под ред. И.А. Дворянского. – М., 1972-1973. – Т. 1-2.

87. Бергер В.Е., Рыбалко Я.В. Образцы экспертных заключений. Баллистика. / Е.В. Бергер, Я.В. Рыбалко. – К., 1988.

88. Благоднаров А.А. Матеріальна частина стрілецького озружия / А.А. Благоднаров. – М., 1945. – Т. 1-2.

89. Справочник по стрелковому оружию. Револьверы, пистолеты, винтовки, пистолеты-пулеметы, автоматы / А.Б. Жук. Военное издательство. – М., 1993. – 735 с.

90. Патроны ручного огнестрельного оружия и их криминалистическое исследование / Под ред. А.И. Устинова, М.М. Блюма. – М., 1982.

91. Великий енциклопедичний юридичний словник / За редакцією акад. НАН України Ю.С. Шемшученка. – К.: Юридична думка, 2007. – 992 с.

92. Курузов Б.М. Справочник взрывника. – М. 1988. – 127 с .

93. Попенко В.Н. Холодное оружие. Энциклопедический словарь. – М., 1996.

94. Українсько-російський словник спеціальних термінів криміналістичної експертизи холодної зброї / Г.К. Авдєєва, О.Ф. Дьяченко, В.О. Рябухіна. – Х.: ХНДІСЕ, 2008. – 208 с.

– криміналістичне поняття та ознаки холодної зброї;
– будову, класифікацію і конструктивні особливості різновидів холодної зброї;

– поняття вибухових речовин і вибухових пристроїв, їх класифікацію;
– будову та основні елементи вибухових пристроїв, засоби ініціювання вибуху;

– кримінально-правову оцінку вогнепальної зброї та набоїв до неї, холодної зброї, вибухових речовин та вибухових пристроїв;

– технічні засоби, які використовуються при виявленні, фіксації та вилученні об'єктів криміналістичного зброєзнавства;

– правила та особливості фотографування об'єктів криміналістичного зброєзнавства;

– техніку безпеки при поводженні з вогнепальною і холодною зброєю, вибуховими пристроями та їх складовими елементами;

уміти

– оперувати основними положеннями та поняттями криміналістичного зброєзнавства;

– використовувати методи криміналістичного зброєзнавства;

– використовувати технічні засоби при виявленні, фіксації і вилученні слідів застосування вогнепальної і холодної зброї;

– виявляти і збирати сліди застосування вибухових пристроїв та їх елементів;

– визначати ознаки об'єктів криміналістичного зброєзнавства;

– визначати видову приналежність і класифікацію вогнепальної зброї та набоїв до неї, холодної зброї;

– визначати будову, призначення та класифікацію вибухових пристроїв;

– визначати способи виготовлення об'єктів криміналістичного зброєзнавства;

– проводити експерименти при попередніх дослідженнях об'єктів криміналістичного зброєзнавства;

– фотографувати об'єкти криміналістичного зброєзнавства;

– процесуально грамотно фіксувати сліди застосування вогнепальної, холодної зброї і вибухових пристроїв;

– вилучати вогнепальну зброю та сліди пострілу на місці події;

– вилучати і транспортувати вибухові пристрої та сліди їх застосування;

– застосовувати техніку безпеки при роботі з об'єктами криміналістичного зброєзнавства.

2. СТРУКТУРА МОДУЛЯ №3

№ з/п	Найменування тем	Кількість годин					
		Всього годин	Лекцій	Семінарські заняття	Практичні заняття	Індивідуальна робота	Самостійна робота
1.	Тема 1,2. Предмет і система криміналістичного зброєзнавства. Поняття і система криміналістичної вибухотехніки.	8	2	2	-	-	4
2.	Тема 3. Види і класифікація вибухових речовин і вибухових пристроїв.	18	2	2	10	-	4
3.	Тема 4. Особливості збору і попереднього дослідження слідової інформації місця вибуху.	20	2	2	12	-	4
4	Тема 5. Виникнення, становлення та розвиток судової балістики.	8	2	2	-	-	4
5	Тема 6. Поняття вогнепальної зброї, її будова і класифікація.	14	2	2	6	-	4
6	Тема 7. Поняття, класифікація та будова боєприпасів до вогнепальної зброї.	12	2	2	6	-	2
7	Тема 8. Види слідів пострілу та механізм їх утворення	18	2	2	6	-	8
8	Тема 9. Історія виникнення і розвитку холодної зброї. Її поняття і ознаки.	8	-	2	2	-	4
9	Тема 10. Класифікація і будова холодної зброї.	12	2	2	6	-	2
	Загальна кількість годин:	118	16	18	48	-	36

др.]. – К., 1988.

60. Самсонов Г.А. Судебная баллистика: Учебн. пособие / Г.А.Самсонов. – М., 1975. – Т. 1.

61. Смусин Я.С. Определение расстояния и угла выстрела из дробового ружья расчетным путем / Я.С. Смусин / Вопросы судебно-медицинской экспертизы. – М., 1954.

62. Тихонов Е.Н. Судебно-баллистические исследования огнестрельного оружия, патронов-заменителей и следов их применения / Е.Н. Тихонов. – М., 1974.

63. Тихонов Е.Н. Судебно-баллистическая экспертиза / Е.Н. Тихонов. – Барнаул, 1991.

64. Устинов А.И. Криминалистическое исследование материальной части огнестрельного оружия / А.И. Устинов. – М., 1971.

65. Черваков В.Ф. Очерки судебной баллистики / В.Ф. Черваков. – М., 1953.

66. Ягодин А.Ф. Установление положения стрелявшего и потерпевшего по огнестрельным повреждениям одежды / А.Ф. Ягодин / Криминалистика и судебная экспертиза. – № 13. – К., 1976.

67. Биленчук П.Д., Перебитюк Н.В. Применение современных физических методов исследований для решения поисковых задач в криминалистической практике. / П.Д. Биленчук, Н.В. Перебитюк. – К., 1993.

68. Бобырев В.Г., Кузьмин Н.М. Физические и химические методы исследования: Практикум / В.Г. Бобырев, Н.М. Кузьмин. – Волгоград, 1979.

69. Закатов А.А., Оропай Ю.Н. Использование научно-технических средств и специальных знаний в расследовании преступлений. – К., 1980.

70. Криминалистическое оружиеведение. Генезис современности: методическое пособие / Р.В. Бабахання, Д.А. Валетов, В.Ю. Владимиров, Н.В. Голубев. – С.Петербург.: Юридический центр Пресс, 2005. – 502 с.

71. Место взрыва как объект криминалистического исследования. 2-е изд., перераб. и доп., ЭКЦ МВД России. – М., 1995.

72. Плескачевский В.М. Оружие в криминалистике: понятие и классификация. / В.М. Плескачевский. – М.: Спарк, 2001.

73. Попенко В.Н. Маскированное холодное оружие. / В.Н.Попенко. – М., 1994.

74. Ручкин В.А. Оружие и следы его применения. Криминалистическое учение. / В.А. Ручки. – М.: Юрлитинформ, 2003.

75. Селиванов Н.А., Юрин Г.С. Опыт сравнительного экспериментального исследования различных технических средств обнаружения тайников: Вопросы борьбы с преступностью. / Н.А. Селиванов, Г.С. Юрин. – М., 1975. – Вып. 22.

76. Степанченко С.Г. Графічне відображення обстановки місця події вибухів і пожеж. / С.Г. Степанченко, В.І. Пашенко, В.П. Мороз / ДНДЕКЦ МВС України. – К., 2001.

77. Тихонов Е.Н. Криминалистическая экспертиза холодного оружия. / Е.Н. Тихонов – Барнаул: Изд-во Алтайского гос. Ун-та, 1987.

78. Устинов А.И. Криминалистическое исследование некоторых видов

43. Мазніченко Ю.О. Інформаційні технології в експертній практиці: Навчально-практичний посібник / Ю.О. Мазніченко. – К.: Київський нац. ун-т внутр. справ, 2007. – 152 с.

44. Дворянский И.А. Установление места производства выстрела при больших дистанциях стрельбы / И.А. Дворянский. – М., 1976.

45. Егоров Е.Г. Установление дистанции и направления выстрела из охотничьего ружья по рассеиванию дробы / Е.Г. Егоров. – Волгоград, 1982.

46. Ермоленко Б.Н. Теоретические и методические проблемы судебной баллистики / Б.Н. Ермоленко. – М., 1981.

47. Закутский Е.Д. О маркировочных обозначениях на охотничьих ружьях / Е.Д. Закутский: Экспертная практика. – №10. – М., 1977.

48. Кубицкий Ю.М. Судебно-медицинское исследование области входных огнестрельных повреждений при поражениях пулями специального назначения с термическими включениями / Ю.М. Кубицкий Рефераты докладов IX расширенной конференции Ленинградского отделения ВНОСМик. – Л., 1955.

49. Кустанович С.Д. Судебная баллистика: Уч. пособие / С.Д. Кустанович. – М., 1956.

50. Кустанович С.Д. О форме входных отверстий при выстрелах в пределах действия пороховых газов / С.Д. Кустанович / Вопросы судебно-медицинской экспертизы. – М., 1954.

51. Кустанович С.Д. Температурное действие близкого выстрела патронами с бездымным порохом на область входного отверстия / С.Д. Кустанович / Вопросы судебно-медицинской экспертизы. – М., 1954.

52. Кустанович С.Д. Причины отсутствия дефекта ткани входного отверстия при близком выстреле / С.Д. Кустанович / Труды Военно-медицинской академии имени С.М. Кирова. – Л., 1952. – Т. 53.

53. Крятова З.А., Толстухина Т.Б. Конструктивные особенности новых моделей охотничьих ружей и криминалистическая оценка признаков следов на стреляных в них гильзах / А.З. Курятова, Т.Б. Толстухина. – М., 1981.

54. Кофанов А.В. Криміналістична техніка: Навчальний посібник / Кофанов Андрій Віталійович. – К.: Видавництво „КИЙ”, 2006. – 456 с.

55. Кофанов А.В. Визначення відстані пострілу при стрільбі з газових пістолетів і револьверів: методичний посібник / А.В. Кофанов, В.В. Назаров. – К.: «Знання України», 2008. – 59 с.

56. Лисицин А. Ф. Упрощенный графический расчет дистанции выстрела по радиусу рассеивания дробы / А.Ф. Лисицин / Судебно-медицинская экспертиза. – №3. – М., 1982.

57. Морозович Б.Р. К вопросу определения дистанции выстрела из малокалиберного оружия / Б.Р. Морозович / Тезисы докладов 3-го Украинского совещания судебно-медицинских экспертов. – К., 1953.

58. Острогская Н.В. О рикошете пуль от воды и возможности ранения такими пулями / Н.В. Острогская. – Труды Военно-медицинской академии имени С.М. Кирова. – Л., 1952. – Т. 53.

59. Писаренко Н.И. Криминалистическое исследование охотничьего гладкоствольного оружия и боеприпасов / Н.И. Писаренко, Н.П. Молибога [и

3. ЗМІСТ МОДУЛЯ №3. «Криміналістичне зброєзнавство»

Тема 1. Предмет і система криміналістичного зброєзнавства.

Зміст: Виникнення і розвиток криміналістичного зброєзнавства. Криміналістичне зброєзнавство в системі розділу криміналістики – криміналістичної техніки. Поняття і система криміналістичного зброєзнавства. Предмет, об'єкти і методи криміналістичного зброєзнавства. Поняття і класифікація зброї. Вогнепальна і холодна зброя, вибухові пристрої і боеприпаси, як об'єкти криміналістичного зброєзнавства. Зв'язок криміналістичного зброєзнавства з природничими і юридичними науками.

Тема 2. Поняття і система криміналістичної вибухотехніки.

Зміст: Виникнення і етапи розвитку криміналістичної вибухотехніки. Місце криміналістичної вибухотехніки в системі криміналістичної техніки, як розділу науки криміналістики. Поняття, система і структура криміналістичної вибухотехніки. Предмет і об'єкти криміналістичної вибухотехніки. Методи, які застосовуються криміналістичною вибухотехнікою. Криміналістична вибухотехніка та її зв'язок з іншими галузями знань. Процесуальні і непроцесуальні форми застосування знань криміналістичної вибухотехніки.

Кримінологічні аспекти у криміналістичній вибухотехніці. Система і характеристики основних об'єктів ураження, пов'язаних із застосуванням вибухів. Роль криміналістичної вибухотехніки у боротьбі з тероризмом. Сучасний стан і перспективи розвитку криміналістичної вибухотехніки.

Тема 3. Види і класифікація вибухових речовин і вибухових пристроїв.

Зміст: Основні етапи виникнення і розвитку вибухових речовин і вибухових пристроїв. Природа вибуху. Класифікація і види вибухових речовин. Фізичний, хімічний і ядерний вибухи. Фактори прояву хімічного вибуху: екзотермічна реакція, газоутворення, детонація, бризантна дія, ударна хвиля.

Поняття, види і класифікація вибухових пристроїв. Ознаки і критерії віднесення об'єктів до вибухових пристроїв. Будова і призначення основних частин і механізмів вибухових пристроїв; корпус, засоби ініціювання, уповільнення і керування вибухом. Кримінальні та замасковані вибухові пристрої. Уражуючі фактори дії вибухових пристроїв.

Техніка безпеки й засоби захисту особового складу при роботі з вибуховими пристроями та їх елементами.

Тема 4. Особливості збору і попереднього дослідження слідової інформації місця вибуху.

Зміст: Техніко-криміналістичне забезпечення огляду місця вибуху. Особливості підготовчого етапу огляду та заходи щодо ліквідації наслідків вибуху. Робочий етап огляду. Особливості тактики і методів роботи слідчо-оперативної групи на місці вибуху. Слідова характеристика місця вибуху.

Пошук і виявлення слідів та елементів вибухових пристроїв. Фіксація слідів вибуху. Особливості вилучення, транспортування і зберігання слідів вибуху.

Характер і особливості проведення попередніх досліджень на місці вибуху. Встановлення природи, причин і характеру вибуху; виду вибухової речовини і вибухового пристрою, потужності вибуху, особистості злочинця тощо.

Тема 5. Виникнення, становлення та розвиток судової балістики.

Зміст: Історія виникнення, становлення та розвитку судової балістики. Визначення судової балістики як галузі криміналістичної техніки.

Судова балістика як галузь спеціальних знань. Окремі судово-балістичні теорії та положення. Закономірності, які вивчаються судовою балістикою. Судова балістика як науково-теоретична основа судово-балістичної експертизи.

Об'єкт та предмет судової балістики. Військово-технічні науки, хімія, фізика, медицина, конструювання, технологія виготовлення вогнепальної зброї, мисливствознавство, галузеві стандарти як науково-технічний фундамент судової балістики.

Взаємозв'язок судової балістики з трасологією, судовою фотографією, криміналістичними обліками, криміналістичною тактикою, судовою медициною, кримінальним процесом.

Профілактична діяльність експерта-криміналіста, її процесуальні та не процесуальні форми.

Вчені-криміналісти та їх внесок у розвиток судової балістики.

Тема 6. Поняття вогнепальної зброї, її будова і класифікація.

Зміст: Історія виникнення та розвитку вогнепальної зброї та бойових припасів. Видатні зброярі, їх внесок у розвиток та вдосконалення вогнепальної зброї.

Поняття вогнепальної зброї, призначення, балістична характеристика, принцип дії. Критерії визначення вогнепальної зброї: вогнепальність, зброярність і надійність.

Класифікація вогнепальної зброї. Характеристика основних видів вогнепальної зброї.

Відомості про технологічні процеси виготовлення вогнепальної зброї.

Основні частини вогнепальної зброї та їх призначення. Ствол, його призначення та будова. Будова та принципи дії автоматики, замикаючих, ударно-спускових (стріляючих), запобіжних механізмів, а також механізмів подачі патронів і екстракції стріляних гільз та ін.

Саморобна вогнепальна зброя. Саморобна вогнепальна зброя, виготовлена з використанням деталей заводської зброї.

Об'єкти, схожі за зовнішнім виглядом та принципом дії з вогнепальною зброєю (господарчо-побутового, спортивного призначення, травматичної дії та ін.).

28. Ищенко А.В. Научное обеспечение практики борьбы с преступностью: Учебное пособие / А.В. Ищенко, Н.С. Карпов. – К.: Издательство Национальной академии внутренних дел Украины. – К., 1997. – 136 с.

29. Ищенко А.В. Криминалистическое обеспечение методики расследования отдельных видов преступлений: Учебно-справочное пособие / А.В. Ищенко, В.В. Матвиенко. – Одесса: НИРИО ОИВД, 1999. – 112 с.

30. Советские криминалисты. Библиографический справочник / Сост. Т.В. Аверьянова и Н.Н. Лысов. – Нижний Новгород, 1991.

31. Ищенко А.В. Криминалистическое обеспечение борьбы с преступностью (Диссертации криминалистов, защищенные в специализированных ученых советах Украины) / А.В. Ищенко, Н.Д. Ищенко, И.А. Иерусалимов. – К., 1997.

32. Судово-експертна діяльність. Довідник для експертів / За загальною редакцією І. П. Красюка / Київ, Державний науково-дослідний експертно-криміналістичний центр МВС України, 2002. – 320 с.

7.4. Навчальні посібники

33. Бахин В.П. Следственная практика: проблемы изучения и совершенствования / В.П. Бахин. – К., 1991.

34. Іщенко А.В. Методологічні проблеми криміналістичних наукових досліджень: Монографія / За редакцією І.П. Красюка / А.В. Іщенко. – К.: Національна академія внутрішніх справ України, 2003. – 359 с.

35. Аханов В.С. Криминалистическая экспертиза огнестрельного оружия и следов его применения / В.С. Аханов. – Волгоград, 1979.

36. Бергер В. Е. Криминалистическое исследование оружия и боеприпасов / В.Е. Бергер. – М., 1973.

37. Виноградов И.В. Некоторые данные о дифференциальной диагностике выстрелов на близком и дальнем расстояниях: Вопросы судебно-медицинской экспертизы. – М., 1955.

38. Кузьмичов В.С. Криміналістика: Навчальний посібник / За загальною редакцією В.Г. Гончаренка та Є.М. Мойсеева / В.С. Кузьмичов, Г.І. Прокопенко. – К.: Юрінком Інтер, 2001. – 368 с.

39. Романюк Б.В. Сучасні теоретичні та правові проблеми використання спеціальних знань у досудовому слідстві: Монографія / Б.В. Романюк. – К.: Національна академія внутрішніх справ України, 2002. – 196 с.

40. Грамович Г.И. Тактика использования специальных знаний в раскрытии и расследовании преступлений: Учебное пособие / Г.И. Грамович. – Минск, 1987. – 66 с.

41. Лисиченко В.К. Использование специальных знаний в следственной и судебной практике: Учебное пособие / В.К. Лисиченко, В.В. Циркаль. – К.: Гос. ун-т им. Т.Г. Шевченко, 1987. – 100 с.

42. Іщенко А.В. Проблеми криміналістичного забезпечення розслідування злочинів: Монографія / А.В. Іщенко, І.П. Красюк, В.В. Матвієнко. – К.: Національна академія внутрішніх справ України, 2002. – 212 с.

(Методика).

15. Криміналістичне дослідження газових пістолетів та револьверів, затверджена рішенням секції НКМР Міністерства Юстиції України з проблем трасології та судової балістики. Протокол від 24.05.2000. – К.: Міністерство Юстиції України, 2000. – (Методика).

16. Встановлення факту приналежності кулі та гільзи до одного патрону, затверджена рішенням секції НКМР Міністерства Юстиції України з проблем трасології та судової балістики. Протокол від 24.05.2000. – К.: Міністерство Юстиції України, 2000. – (Методика).

17. Встановлення належності об'єкта до вогнепальної зброї та його приналежність до стрільби (проведення пострілів), затверджена рішенням секції НКМР Міністерства Юстиції України з проблем трасології та судової балістики. Протокол від 02.06.2005. – К.: Міністерство Юстиції України, 2005. – (Методика).

18. Інструкція про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання, вогнепальної, пневматичної і холодної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та зазначених патронів, а також боєприпасів до зброї та вибухових матеріалів: Наказ МВС України від 21 серпня 1998 р. № 622.

19. Методика встановлення належності об'єкта до вогнепальної зброї та його придатності до стрільби (Затверджена рішенням секції судової балістики та трасології НКМР МЮ України. Протокол від 02.06.2005): Методика. – К., 2005.

20. Методика криміналістичного дослідження холодної зброї та конструктивно схожих з нею виробів (Затверджена рішенням розширеного засідання секції НКМР міністерства Юстиції України з проблем трасології та судової балістики. Протокол від 10.04.2009): Методика. – К., 2009.

7.2. Підручники

21. Андреев И. С. Курс криминалистики / И.С. Андреев, Г.И. Грамович, Н.И. Порубов; под. ред. Н.И. Порубова. – Минск, 2000. – 335 с.

22. Белкин Р.С. Криминалистика: проблемы сегодняшнего дня / Р.С. Белкин. – М., 2001. – 240 с.

23. Криминалистика / Под ред. А.Г. Филипова, А.Ф. Волынского. – М., 1998.

24. Зинин А.М. Введение в судебную экспертизу / А.М. Зинин, Г.Г. Омелянюк, А.В. Пахомов. – М., 2002. – 240 с.

25. Салтєвський М.В. Криміналістика (у сучасному викладі): Підручник / М.В. Салтєвський. – К.: Кондор, 2005. – 588 с., 32 іл.

7.3. Бібліографія з криміналістичних експертиз

26. Бахин В. П. Вопросы криминалистики и судебных экспертиз в диссертационных исследованиях / В.П. Бахин, А.В. Ищенко. – К., 1988.

27. Бахин В.П. Библиографический указатель диссертаций по криминалистике / В.П. Бахин, Е.Н. Викторова, А.В. Ищенко. – М., 1989. – 156 с.

Тема 7. Поняття, класифікація та будова боєприпасів до вогнепальної зброї.

Зміст: Історія виникнення та розвитку боєприпасів. Поняття бойових припасів до вогнепальної зброї. Класифікація бойових припасів за призначенням та видом зброї, до якої вони відносяться.

Будова та складові елементи унітарного патрону до вогнепальної зброї. Складові частини патрону. Коротка характеристика технологічних процесів виготовлення та спорядження патронів.

Будова та класифікація куль. Основні частини куль до нарізної зброї. Технологічні процеси виготовлення суцільних куль. Спеціальні кулі: бронебійні, запалювальні, трасуючі, пристрілювальні, комбінованої дії. Співвідношення розмірів кулі та калібру зброї.

Будова, призначення та класифікація гільзи. Способи з'єднання кулі з гільзою. Призначення капсуля. Види капсулів та їх будова. Дія капсуля. Вплив капсуля на постріл. Маркувальні позначки на бойових припасах.

Поняття і види порохів. Димний та бездимний порох, їх складові. Фази горіння пороху. Фізичні та хімічні явища, які супроводжують горіння пороху.

Патрони, що конструктивно схожі з боєприпасами, але до них не відносяться (господарчо-побутового призначення, травматичної дії, пневматичні та ін.).

Тема 8. Види слідів пострілу та механізм їх утворення.

Зміст: Поняття слідів пострілу та їх класифікація. Явища, що виникають біля дульного зрізу зброї під час пострілу. Траєкторія польоту кулі у повітрі. Вплив метеорологічних умов на траєкторію польоту кулі. Деривація польоту кулі.

Основні сліди пострілу. Пробивна дія кулі. Механізм утворення пробойн. Види пробойн. Сліди рикошету.

Додаткові сліди пострілу. Механізм утворення додаткових слідів під дією чинників, що супроводжують постріл.

Визначення природи джерела вогнепального пошкодження. Розповсюдження порохових газів, зерен пороху, що не згоріли, часточок кіптяви, металу та мастила каналу ствола. Визначення виду снаряду чи набоїв за пробойнами та додатковими слідами пострілу.

Диференціація вхідного та вихідного пошкодження, послідовності їх утворення і визначення напрямку, дистанції та місця, звідки проведено постріл.

Технічні засоби і методи виявлення продуктів пострілу на руках особи, що стріляла, та на інших предметах.

Тема 9. Історія виникнення і розвитку холодної зброї.

Її поняття і ознаки.

Зміст: Виникнення холодної зброї, її взаємозв'язок з історією та економікою суспільства. Холодна зброя як пам'ятка історії людства. Холодна зброя як елемент національної культури. Удосконалення холодної зброї. Матеріал, з якого виготовляли зброю, як підстава для розмежування епох.

Технологія виготовлення зброї.

Початок занепаду холодної зброї. Новітній етап розвитку холодної зброї у сучасний період. Використання знань з історії, зброезнавства, етнографії при дослідженні холодної зброї.

Кримінально-правове поняття холодної зброї. Холодна зброя як знаряддя вчинення злочину. Криміналістичне поняття холодної зброї та її ознаки. Призначення предмета – одна з основних ознак холодної зброї. Значення сукупності конструктивних ознак, що обумовлюють призначення предмета або пристрою.

Тема 10. Класифікація і будова холодної зброї.

Зміст: Система класифікації холодної зброї. Підстави класифікації холодної зброї. Класифікаційні ознаки різних видів холодної зброї. Поняття заготовки та напівфабрикату як об'єктів незакінченого виробництва холодної зброї.

Уражуючи фактори холодної зброї. Конструктивні особливості холодної зброї. Зброя безпосередньої дії. Характеристика її різновидів. Зброя опосередкованої дії. Характеристика її різновидів. Клинкова холодна зброя. Неклинкова холодна зброя. Комбінована холодна зброя. Шпаги та кинджали. Древкова, ударна та металеві холодна зброя. Різновиди ножів. Металева холодна зброя. Проста металеві зброя. Механічна холодна зброя. Бойова, мисливська, кримінальна холодна зброя.

Будова і основні елементи різних видів холодної зброї. Уражуючи елементи клинкової і не克林кової холодної зброї.

7. ЗАГАЛЬНИЙ СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ ДО СПЕЦКУРСУ

7.1 Законодавчі документи та нормативні акти

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996р. – К.: Україна. – 54 с.
2. Кримінальний кодекс України : за станом на 5 квітня 2001 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К. : Парлам. вид-во, 2001. – 131 с. – (Бібліотека офіційних видань).
3. Про судову експертизу: № 4038-ХІІ за станом на 25 лютого 1994 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К.: Парлам. вид-во, 1994. – № 28. – 232 с. – (Закон України).
4. Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами: № 3 станом на 26 квіт. 2002 р. / Верховний Суд України. – Офіц. вид. – К.: Вісник Верховного Суду України, 2002. – № 4 (32). – (Постанова Пленуму Верховного Суду України).
5. Про утворення Державного науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України: Постанова Кабінету Міністрів України від 6 травня 1998 р. № 617.
6. Про утворення експертної служби МВС України: Постанова Кабінету Міністрів України від 20 червня 2000 р. № 988.
7. Про затвердження Порядку атестації та державної реєстрації методик проведення судових експертиз: Постанова Кабінету Міністрів України від 2 липня 2008 р. № 595.
8. Про судову експертизу в кримінальних і цивільних справах: Постанова Пленуму Верховного суду України від 30 травня 1997 р. № 8.
9. Про затвердження Настанови про діяльність експертно-криміналістичних підрозділів органів внутрішніх справ України: Наказ МВС України від 30 серпня 1999 р. № 682.
10. Про затвердження Положення про Експертно-кваліфікаційну комісію МВС України: Наказ МВС України від 30 серпня 1999 р. № 685.
11. Про організаційні зміни в науково-дослідних експертно-криміналістичних центрах при ГУ МВС, УМВС України в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, на залізничному транспорті: Наказ МВС України від 18 лютого 2008 р. № 77.
12. Про затвердження Положення про основи організації розкриття органами внутрішніх справ України злочинів загально кримінальної спрямованості: Наказ МВС України від 30 квітня 2000 р. № 458.
13. Про внесення змін до нормативних актів, які регламентують діяльність експертної служби МВС України: Наказ МВС України від 10 грудня 2007 р. № 465.
14. Встановлення належності виробів до категорії мисливських (спортивних) гладкоствольних рушниць, затверджена рішенням секції НКМР Міністерства Юстиції України з проблем трасології та судової балістики. Протокол від 17.11.99. – К. : Міністерство Юстиції України, 1999. –

напівфабрикату як об'єктів незакінченого виробництва холодної зброї, користуючись рекомендованою на лекційному і практичному заняттях літературою.

Список літератури:

[18, 22, 72, 74, 75, 79, 80, 81, 95, 96]

**Тема 10. Поняття і класифікація холодної зброї.
Криміналістичні вимоги до холодної зброї.**

самостійне – 4 години

Завдання для самостійної роботи

1. Види холодної зброї у стародавні часи. Холодна зброя як елемент національної культури.
2. Поняття сукупності загальних криміналістичних ознак для визначення належності предмета до холодної зброї.
3. Визначення придатності для ураження предмета, що випробується, технічною забезпеченістю як окремих елементів, так і конструкції в цілому.
4. Загальні технічні вимоги до холодної зброї.

Ключові терміни та поняття.

Холодна зброя. Клинкова, неклинкова зброя. Уражуючі фактори. Ударно-дробильна дія зброї. Колюче-ріжуча дія. Вістря клинка, обмежувач, руків'я. Ніж, кинджал, стилет, шабля. Нунчаку, булава, шестопер, кастет, наладонник.

Методичні рекомендації

При підготовці до самостійного опрацювання питань даної теми необхідно вивчити основні види холодної зброї, яка була найбільш поширена у стародавні часи. Розглянути та проаналізувати місце холодної зброї у світовій культурі різних націй, особливості її створення зброярми, ювелірами, майстрами – з карбування, гравіювання, різьбярства по дереву та металу.

Визначити поняття заготовки та напівфабрикату холодної зброї, як об'єктів незакінченого виробництва.

Слухачі повинні опанувати основні поняття сукупності загальних криміналістичних ознак для визначення належності до холодної зброї. Відмітити окремі криміналістичні ознаки які належать певному типу холодної зброї, визначити основні підстави класифікації.

Визначити придатність для ураження предмета, розглянути особливості різноманітних елементів; конструкцій в залежності від виду холодної зброї.

Проаналізувати технічний стан різних видів зброї, технічні характеристики, а також визначити основні правила та вимоги, які застосовуються в сучасному процесі виготовлення зброї.

Список літератури:

[18, 22, 72, 74, 75, 79, 80, 81, 95, 96]

4. ЗАВДАННЯ ДЛЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

**Тема 1, 2. Предмет і система криміналістичного зброєзнавства.
Поняття і система криміналістичної вибухотехніки.**

семінар – 2 години

Зміст питань:

1. Криміналістичне зброєзнавство в системі науки криміналістики.
2. Криміналістична вибухотехніка в історичному і сучасному аспектах розвитку.
3. Поняття і система криміналістичної вибухотехніки.
4. Роль криміналістичної вибухотехніки у боротьбі з проявами тероризму.

Теми рефератів, доповідей

1. Історичні аспекти розвитку криміналістичного зброєзнавства.
2. Методи криміналістичної вибухотехніки.

Ключові терміни та поняття теми.

Криміналістичне зброєзнавство. Види і класифікація зброї. Уражуючі фактори дії зброї. Вибух. Вибухова речовина. Тероризм. Техніка безпеки.

Методичні рекомендації для підготовки до заняття.

До першого питання. Необхідно звернутись до історичного аспекту: причин, умов виникнення і розвитку криміналістичного зброєзнавства. Яке місце займає криміналістичне зброєзнавство в науці «Криміналістика» в її розділі «Криміналістична техніка». Визначити поняття, систему і завдання криміналістичного зброєзнавства.

До другого питання. Готуючись варто звернути увагу на історію виникнення криміналістичної вибухотехніки, вибухових речовин і вибухових пристроїв. Основні етапи розвитку вибухових пристроїв в контексті їх використання у військовій справі та інженерно-технічних роботах. Надати кримінально-правову характеристику вибуховим речовинам і пристроям.

До третього питання. Визначити поняття криміналістичної вибухотехніки, її систему і завдання. Звернути увагу на об'єкти криміналістичної вибухотехніки та їх класифікацію. Класифікація видів зброї і характеристика їх уражуючої дії.

До четвертого питання. Криміналістична вибухотехніка – як інструмент розкриття, розслідування та попередження проявів тероризму. Кримінальні вибухи та їх криміналістична характеристика.

Список літератури:

[3, 6, 8, 19, 20, 25, 34, 72, 73, 74]

Тема 3. Види і класифікація вибухових речовин і вибухових пристроїв.

семінар – 2 години

Зміст питань:

1. Основні етапи розвитку вибухових речовин і вибухових пристроїв.
2. Природа вибуху. Класифікація і види вибухових речовин.
3. Фактори прояву хімічного вибуху та їх вплив на оточуючу обстановку.
4. Поняття, види і класифікація вибухових пристроїв.
5. Будова і призначення основних елементів вибухових пристроїв.

Теми рефератів, доповідей

1. Ознаки і критерії віднесення об'єктів до вибухових пристроїв.
2. Кримінальні і замасковані вибухові пристрої.

Ключові терміни та поняття теми.

Вибух. Вибухова речовина. Детонація. Екзотермічна реакція. Бризантна дія. Ударна хвиля. Вибуховий пристрій. Корпус, засоби ініціювання вибуху. Засоби керування і уповільнення вибуху. Уражуючі фактори. Замасковані пристрої. Техніка безпеки.

Методичні рекомендації для підготовки до заняття.

До першого питання. Готуючись треба звернути увагу на історію виникнення вибухових речовин і вибухових пристроїв. Основні етапи розвитку вибухових пристроїв в контексті їх використання у військовій справі та інженерно-технічних роботах. Надати кримінально-правову характеристику вибуховим речовинам і пристроям.

До другого питання. Надати поняття вибуху та знати його природу. Вміти визначити основні види вибухів: фізичний, хімічний і ядерний. Надати класифікацію вибухових речовин та їх характеристики за різними критеріями: призначенням, способом виготовлення, хімічним складом та ін. Знати поняття швидкості детонації. Вибухові речовини бризантної дії. Газоповітряні суміші, їх горіння і вибух.

До третього питання. Необхідно навчитись розрізняти різні фактори прояву хімічного вибуху. Знати про екзотермічну реакцію і газоутворення, що виникають під час хімічної реакції. Детонація і бризантна дія, що супроводжують вибух та їх дія на предмети оточуючої обстановки. Ударна хвиля, як прояв вибуху, її основні параметри і характеристики. Пряма і зворотна дія ударної хвилі.

До четвертого питання. Поняття вибухових пристроїв. Ознаки та критерії віднесення об'єктів до вибухових пристроїв. Основні види вибухових пристроїв та їх класифікація. Вибухові пристрої військового й інженерно-будівельного призначення; осколкової і фугасної дії. Основні види кримінальних і замаскованих вибухових пристроїв.

До п'ятого питання. Будова вибухових пристроїв, їх основні частини і елементи. Корпус і його призначення. Засоби ініціювання і керування

зразками об'єктів з вогнестрільними пошкодженнями, судово-балістичних експертиз, вимірювальними інструментами (лінійками, штангенциркулями та ін.). Для успішного виконання самостійної роботи Слухачі повинні опрацювати рекомендовану літературу і опанувати наступними питаннями:

- яка послідовність дій спеціаліста на місці застосування вогнепальної зброї?;
- які технічні засоби і методи фіксації слідів пострілу застосовуються при ОМП за фактом стрілянини із вогнестрільної зброї?;
- як встановлюється напрямок і відстань пострілу за слідами вогнестрільних пошкоджень на різних перешкодах (матеріалах)?

Вивчити, які відстані пострілу існують в криміналістиці і судовій медицині. Постріл у притул (щільний і нещільний), та його характеристики. Характеристики близького пострілу, його ознаки і значення для вирішення ситуаційних завдань. Постріл з далекої відстані. Візування напрямку польоту кулі.

Методи визначення напрямку пострілу за основними та додатковими слідами на перешкодах.

Прийоми і методи визначення відстані пострілу за основними і додатковими слідами.

Список літератури:

[27, 37, 39, 46, 47, 50, 52, 53, 54, 57, 58, 59, 63, 64, 68, 76]

Тема 9. Історія виникнення і розвитку холодної зброї. Її поняття та ознаки.

самостійне – 4 години

Завдання для самостійної роботи

1. Законспектувати у робочих зошитах поняття заготовки та напівфабрикату; значення заводського тавра та маркувальних позначок для проведення експертизи холодної зброї.
2. Замалювати у робочих зошитах схеми ножа, кинджалу, кастету, нунчаку тощо.
3. Законспектувати і замалювати в робочих зошитах розмірні характеристики ножа і кастета.

Ключові терміни та поняття

Холодна зброя. Клинкова, неклинкова зброя. Уражуючі фактори. Ударно-дробильна дія зброї. Колюче-ріжуча дія. Вістря клинка, обмежувач, руків'я. Ніж, кинджал, стилет, шабля. Нунчаку, булава, шестопер, кастет, наладонник.

Методичні рекомендації

При підготовці до самостійного опрацювання питань даної теми необхідно вивчити основні види холодної зброї, поняття заготовки та

Методичні рекомендації.

Для виконання самостійної роботи курсанти повинні опрацювати рекомендовану літературу, зразки висновків судово-балістичних експертиз.

При виконанні першого завдання курсанти повинні визначитись з поняттям «нештатних патронів». Які з патронів найбільш часто застосовуються при стрільбі з нештатної для них вогнепальної зброї і особливості утворення слідів на кулях і гільзах при цьому. Як впливає на характер слідів застосування 9,0 мм пістолетного патрону до пістолету Макарова при стрільбі з 7,62 мм пістолету Токарева «ТТ» та навпаки.

При виконанні другого завдання курсанти аналізують вплив на характер слідоутворення на кулях і гільзах деталей зброї, що сильно зношена або саморобна. Вплив ступенів зношеності (малий, середній, сильний) на відображення слідів на кулях та їх калібр. Саморобні нарізи та їх ознаки на кулях. Форма, ступінь виразності розташування та взаємне розташування слідів байка, викидача, відбивача, чашки затвору, патронника на гільзах при застосуванні сильно зношеної зброї. Роздуття і розриви гільзи.

Виконуючи третє завдання курсанти повинні опанувати знаннями щодо особливостей слідоутворення на кулях і гільзах, коли зброя несправна, некомплектна чи підлягала ремонту. Несправність або відсутність зачепу викидача, відбивача та вплив на слідоутворення. Сліди ремонту патронника і ствола (заварювання отворів) та їх відображення на кулях і гільзах. Сліди осічки на капсулі при послабленій бойовій пружині. Роздуття і розриви гільзи, як результат незапирання каналу ствола при стрільбі.

У робочих зошитах курсанти занотують основні чинники, які впливають на характер слідоутворення на кулях і гільзах.

Список літератури:

[27, 37, 39, 46, 47, 50, 52, 53, 54, 57, 58, 59, 63, 64, 68, 76]

Заняття друге

самостійне – 4 години

Завдання для самостійної роботи

1. Послідовність огляду місця події, де застосовувалась вогнепальна зброя.
2. Методи фіксації та вилучення слідів пострілу.
3. Попереднє дослідження слідів вогнепальних пошкоджень на різних матеріалах та встановлення напрямку пострілу.
4. Оформлення результатів роботи у робочих зошитах.

Ключові терміни та поняття.

Вогнепальні ушкодження. Основні сліди пострілу: наскрізні, дотичні, сліпі. Додаткові сліди пострілу: термічна дія порохових газів, тиск, незгорілі порошинки, кіптява, гомогенний метал. Штанц-марка.

Методичні рекомендації.

Самостійна робота проводиться в аудиторії. Заняття забезпечується

вибуховим пристроєм; електродетонатори, вогнепровідні шнури, механічні пристрої. Уповільнення вибуху і дистанційне керування; радіокерування, годинникові механізми та ін. Уражуючі фактори дії вибухових пристроїв.

Список літератури:

[12, 19, 20, 27, 44, 72, 73, 74, 78, 94]

Тема 4. Особливості збору і попереднього дослідження слідової інформації місця вибуху.

семінар – 2 години

Зміст питань:

1. Основні методи огляду місця вибуху. Вибух на відкритій місцевості і у закритому приміщенні.
2. Збір залишків вибухових речовин і деталей вибухових пристроїв.
3. Технічні засоби збору криміналістичної інформації з місця вибуху.
4. Техніка безпеки і засоби захисту при роботі на місці вибуху.

Теми рефератів, доповідей

1. Пошук залишків вибухових пристроїв методом «Хреста».
2. Особливості транспортування і зберігання залишків вибухових пристроїв і речовин.

Ключові терміни та поняття теми.

Вибух. Вибухова речовина. Детонація. Ударна хвиля. Вибуховий пристрій. Корпус, засоби ініціювання вибуху. Засоби керування і уповільнення вибуху. Уражуючі фактори. Замасковані пристрої. Техніка безпеки.

Методичні рекомендації для підготовки до заняття.

До першого питання. Готуючись потрібно звернути увагу на загальні методи і прийоми огляду місця події та його особливості при роботі на місці вибуху. Підготовка до огляду місця вибуху і локалізація його наслідків. Проведення огляду методом «Хреста», секторним, квадратним, ексцентричним та концентричним методами. Особливості проведення огляду в приміщенні. Огляд на відкритій місцевості.

До другого питання. Прийоми і методи пошуку вибухових речовин та їх залишків. Пошук залишків вибухових пристроїв (корпусів, детонаторів, елементів живлення, радіодеталей, годинникових механізмів та ін.). Огляд ґрунту і навколишньої обстановки в епіцентрі вибуху. Надати класифікацію вибухових речовин та їх характеристики за різними критеріями: призначенням, способом виготовлення, хімічним складом та ін., які були застосовані на місці вибуху.

До третього питання. Магістри повинні вивчити технічні засоби, які застосовуються для пошуку вибухових пристроїв та їх залишків після вибуху.

Засоби освітлення, металопошукачі, щупи, магнітні пристрої, тощо. Набори для проведення експрес-аналізу залишків вибухових речовин і продуктів вибуху. Друшляки для просіювання ґрунту та уламків будівель. Застосування «вибухотехнічних» собак на місці вибуху.

До четвертого питання. Магістри повинні опанувати загальними правилами техніки безпеки при проведенні пошукових робіт чи огляду місця вибуху. Першочергове залучення спеціалістів-вибухотехніків до огляду. Супутні уражуючі чинники на місці вибуху (витік газу, витік води, електричний струм, уламки будівельних конструкцій, дим і кіптява, пожежа). Засоби індивідуального захисту особового складу.

Список літератури:

[3, 8, 19, 20, 27, 34, 43, 44, 72, 73, 78, 94]

Тема 5. Виникнення, становлення та розвиток судової балістики.

семінар – 2 години

Теоретичні основи та історичні етапи розвитку судової балістики

Зміст заняття:

1. Історія виникнення, становлення та розвитку судової балістики.
 - 1.1. Розвиток судової балістики та судово-балістичної експертизи за кордоном.
 - 1.2. Виникнення, становлення та розвиток судової балістики та судово-балістичної експертизи в Україні.
 - 1.3. Досягнення судової балістики в радянський період.
2. Судова балістика як науково-теоретична основа судово-балістичної експертизи.
3. Закономірності об'єктивної реальності, які вивчаються судовою балістикою.
4. Судова балістика як галузь криміналістики в системі юридичних наук.
5. Процесуальні та непроцесуальні форми судово-балістичних досліджень.

Теми рефератів, доповідей

1. Вчені-криміналісти, фундатори виникнення і становлення судової балістики.
2. Непроцесуальні форми застосування знань в галузі судової балістики та їх роль у розкритті та розслідуванні злочинів.

Ключові терміни та поняття теми.

Судова балістика. Об'єкти судової балістики. Вогнепальна зброя. Боєприпаси. Судово-балістичні дослідження: класифікаційні, діагностичні, ідентифікаційні, ситуаційні. Техніка безпеки.

4. Встановити придатність слідів на кулях і гільзах, що надійшли на дослідження, для встановлення належності їх одному набою до пострілу.

5. Визначити, чи належали кулі та гільзи, одному набою до пострілу.

Ключові терміни та поняття

Стадії дослідження набоїв; технічна справність набоїв; бойовий припас; димний та бездимний порох; набій; маркувальні позначення; вид набою. Патрони і боєприпаси. Критерії і ознаки боєприпасів. Кінетична енергія снаряду. Основні частини боєприпасів: гільза, куля, пороховий заряд, капсуль. Калібр боєприпасів. Унітарний патрон.

Методичні рекомендації.

Для виконання завдання, курсанти повинні з'ясувати, які набої відносяться до спеціальних і за своїм призначенням не є бойовими припасами. Необхідно вивчити методику дослідження набоїв, основні етапи, завдання. Завдання виконується у зошиті. Опрацювати літературу і опанувати будову та призначення частин патронів, а також навчитись характеризувати види маркувальних позначок, що застосовуються виробниками патронів різних країн світу.

В робочих зошитах замалювати схему будови боєприпасів з підписом назв їх частин і елементів.

Список літератури:

[18, 38, 61, 64, 83, 88, 92]

Тема 8. Види слідів пострілу та механізм їх утворення.

Заняття перше

самостійне – 4 години

Завдання для самостійної роботи

1. Занотувати у конспекті застосування нештатних патронів при стрільбі і особливості утворення слідів на кулях і гільзах.
2. Дослідити характер відображення слідів при стрільбі з сильно зношеної і саморобної вогнепальної зброї.
3. Дослідити чинники, які впливають на механізм слідоутворення при умовах, коли зброя несправна, некомплектна чи підлягала ремонту. Отриманні дані викласти у зошиті.

Ключові терміни та поняття

Сліди частин зброї на гільзах; варіаційність слідів; сліди бойка, зачепавикидача, відбивача; характер обробки чашки затвору; сліди від заряджання, пострілу і екстракції; ідентифікація вогнепальної зброї; характеристика слідів.

Список літератури:

[18, 21, 37, 51, 55, 61, 64, 65, 66, 88, 90, 91]

Заняття друге

самостійна – 2 години

Завдання для самостійної роботи

1. У зошитах розглянути характеристики систем калібрів вогнепальної зброї:

- метричної;
- американської;
- англійської.

2. Оформлення результатів самостійної роботи у вигляді фрагмента реферату у робочих зошитах.

Ключеві терміни та поняття

Вогнепальна зброя. Критерії вогнепальної зброї: вогнепальність, зброярність, надійність. Кінетична енергія снаряду. Основні частини вогнепальної зброї: ствол, затвор, ударно-спусковий та замикаючий пристрої. Калібр зброї. Принципи роботи автоматики. Унітарний патрон і його складові елементи. Гільза, куля, металевий заряд.

Методичні рекомендації.

Для виконання самостійної роботи курсанти повинні опрацювати довідкову літературу, а також відповісти на контрольні питання, а саме (зазначивши відповіді по питаннях у зошиті):

- як визначається калібр нарізної вогнепальної зброї в Україні та в державах СНД?;
- які калібри зброї прийняті в Європі?;
- як визначається калібр у гладкоствольній вогнепальній зброї?

Виконуючи самостійну роботу, потрібно зробити аналіз відносної відповідності калібрів різних систем вимірювання, а також дійсним розмірам діаметрів каналів стволів.

Список літератури:

[18, 21, 37, 51, 55, 61, 64, 65, 66, 88, 90, 91]

Тема 7. Поняття, класифікація, будова бойових припасів до вогнепальної зброї.

самостійне – 2 години

Завдання для самостійної роботи

1. Встановити спосіб з'єднання кулі з гільзою.
2. Визначити загальні ознаки з'єднання кулі та гільзи.
3. Встановити загальні та окремі ознаки слідів з'єднання на кулях і гільзах.

Методичні рекомендації для підготовки до заняття.

До першого питання. Курсанти, відповідаючи на перше питання семінару, повинні розкрити основні етапи та напрями виникнення і розвитку судово-балістичної експертизи за кордоном, а саме в США та Європі, царській Росії, Україні та в радянський період. При відповідях потрібно відмітити вчених-криміналістів, що займалися питаннями дослідження вогнепальної зброї, та їх особистий внесок у розвиток судової балістики (створення колекцій зброї та набоїв, довідників, технічних засобів дослідження, наукові праці, присвячені судово-балістичним дослідженням). Також при відповідях варто визначити спеціалізовані наукові заклади з судово-балістичних досліджень.

До другого питання. Відповідаючи на друге питання семінару, курсанти повинні дати визначення предмету судової балістики, назвати основні об'єкти дослідження та завдання даної галузі криміналістики, а також розкрити основні положення судової балістики як науково-теоретичної основи судово-балістичної експертизи.

До третього питання. При відповідях на третє питання семінару потрібно визначити загально-криміналістичні та окремі теорії, методи та положення, які використовуються в судовій балістиці. Необхідно дати визначення методу, методики.

До четвертого питання. Відповідаючи на четверте питання семінару, потрібно зазначити взаємозв'язок судової балістики з іншими галузями науки криміналістики (трасологією, судовою фотографією, криміналістичною реєстрацією та ін.), а також з юридичними науками (кримінальним, кримінально-процесуальним, адміністративним правом та ін.).

До п'ятого питання. При відповідях на п'яте питання семінару курсанти повинні розкрити складові процесуальних та непроцесуальних форм судової балістики. Виходячи з форм, необхідно перерахувати завдання, що постають перед судовою балістикою.

Список літератури:

[18, 37, 48, 51, 56, 62, 65, 67, 74]

Тема 6. Поняття вогнепальної зброї, її будова і класифікація.

семінар – 2 години

Зміст заняття:

1. Поняття вогнепальної зброї та її ознаки.
2. Класифікація вогнепальної зброї. Характеристика основних видів вогнепальної зброї.
3. Основні частини вогнепальної зброї та їх призначення

Теми рефератів, доповідей

1. Історія виникнення і розвитку вогнепальної зброї і боєприпасів.
2. Видатні зброярі, їх внесок у розвиток та удосконалення вогнепальної

зброї.

3. Виникнення і розвиток пістолетів-кулеметів. Сучасні зразки та їх порівняльна характеристика.

Ключові терміни та поняття теми.

Вогнепальна зброя. Критерії вогнепальної зброї: вогнепальність, зброярність, надійність. Кінетична енергія снаряду. Основні частини вогнепальної зброї: ствол, затвор, ударно-спусковий та замикаючий пристрої. Калібр зброї. Принципи роботи автоматики. Унітарний патрон і його складові елементи. Гільза, куля, металевий заряд.

Методичні рекомендації для підготовки до заняття.

До першого питання. Відповідаючи на перше питання семінару, курсанти повинні дати поняття вогнепальної стрілецької зброї. Проаналізувати існуючі думки авторів з приводу цього питання. Розкрити існуючі ознаки вогнепальної стрілецької зброї.

Відповідаючи на друге питання семінару, курсанти повинні дати розгорнуту характеристику класифікації вогнепальної стрілецької зброї (за призначенням, конструктивними особливостями, способом виготовлення, калібром та іншими підставами). При відповідях потрібно наводити приклади зразків вогнепальної зброї, які згідно із класифікацією належать до того чи іншого виду зброї.

При підготовці до семінарського заняття слухачі повинні опанувати поняттям вогнепальної зброї та її ознаками. Знати критерії вогнепальності, надійності; зброярності. Знати як вираховується кінетична енергія снаряду. Об'єкти судової балістики, які конструктивно схожі з вогнепальною зброєю але до неї не відносяться.

До другого питання. Необхідно звернути увагу на класифікацію вогнепальної зброї за різними критеріями. Надати визначення різних видів стрілецької зброї та знати їх основні тактико-технічні характеристики. Знати характеристики пістолетів і револьверів, гвинтівок, карабінів і кулеметів, автоматів і пістолетів-кулеметів. Предмети, що зовні і конструктивно схожі з вогнепальною зброєю, але до неї не відносяться.

До третього питання. Знати будову вогнепальної зброї. Її основні частини та їх призначення. Будова ствола до різних видів вогнепальної зброї. Принцип дії автоматики стрілецької зброї. Віддача затвору, вільний хід ствола, відвід порохових газів крізь отвір в каналі ствола. Замикаючі механізми, їх види і призначення. Автоматика, заснована на короткому і довгому русі ствола. Види ударно-спускових і запобіжних механізмів. Механізми подачі патронів і екстракції стріляних гільз.

Список літератури:

[18, 21, 37, 51, 55, 61, 64, 65, 66, 88, 90, 91]

заняття питання потрібно оформити в робочих зошитах.

Друга частина самостійної роботи присвячена підбору матеріалу для написання рефератів.

Робота над рефератом складається з таких етапів: а) накопичення інформаційного матеріалу; б) складання плану; в) написання реферату; г) доповідь та захист реферату.

Реферат повинен мати таку структуру:

- план;
- короткий вступ;
- виклад основного змісту теми;
- висновок;
- список використаної літератури.

Рефератом не вважається ксерокопія підручників або інших літературних джерел.

Список літератури:

[18, 37, 48, 51, 56, 62, 65, 67, 74]

Тема 6. Виникнення, становлення та удосконалення вогнепальної зброї.

Заняття перше

самостійне – 2 години

Завдання для самостійної роботи

1. У зошитах надати характеристику різних систем зброї видатних зброярів:

- Браунінга;
- Маузера;
- Вінчестера-Генрі;
- Кольта;
- Федорова;
- Нагана;
- Бохардта-Люгера.

2. Оформити результати самостійної роботи у вигляді фрагмента реферату у робочому зошиті.

Методичні рекомендації.

Виконуючи самостійну роботу курсанти опрацьовують рекомендовану літературу, а також дають відповіді на контрольні питання:

- який вид автоматики використовується в рушниці Браунінга?;
- яку революційну технологію застосував Кольт при виробництві зброї?;
- яким чином Наган досяг обтюрації набоїв в моделі револьвера зразка 1895 року?;
- у чому полягає історична заслуга радянського зброяра Федорова?

Відповідаючи на питання потрібно охарактеризувати наведені системи, а також зазначити, в яких типах та видах зброї вони застосовуються.

Ключові терміни та поняття.

Вибух. Вибухова речовина. Детонація. Екзотермічна реакція. Бризантна дія. Ударна хвиля. Вибуховий пристрій. Корпус, засоби ініціювання вибуху. Засоби керування і уповільнення вибуху. Уражуючі фактори. Замасковані пристрої. Техніка безпеки.

Методичні рекомендації.

Готуючись варто звернути увагу на основні методи огляду місця вибуху. Вибух на відкритій місцевості і у закритому приміщенні. Збір залишків вибухових речовин і деталей вибухових пристроїв. Технічні засоби збору криміналістичної інформації з місця вибуху.

Знати про екзотермічну реакцію і газоутворення, що виникають під час хімічної реакції. Детонація і бризантна дія, що супроводжують вибух та їх дія на предмети оточуючої обстановки. Ударна хвиля, як прояв вибуху, її основні параметри і характеристики. Пряма і зворотна дія ударної хвилі.

Техніка безпеки і засоби захисту при роботі на місці вибуху.

Список літератури:

[3, 8, 19, 20, 27, 34, 43, 44, 72, 73, 78, 94]

Тема 5. Судова балістика та її зв'язок з іншими галузями знань.

Види вогнепальної зброї та її маркування.

самостійне – 4 години

Завдання для самостійної роботи

1. У зошиті розкрити питання профілактичної діяльності експерта-криміналіста, її процесуальні та непроцесуальні форми.
2. Підготувати реферати на теми:
 - Історія виникнення, становлення та розвитку судової балістики.
 - Судова балістика як науково-теоретична основа судово-балістичної експертизи.
 - Об'єкт та предмет судової балістики.

Ключові терміни та поняття

Вогнепальна зброя. Критерії вогнепальної зброї: вогнепальність, зброярність, надійність. Кінетична енергія снаряду. Основні частини вогнепальної зброї: ствол, затвор, ударно-спусковий та замикаючий пристрій. Калібр зброї. Принципи роботи автоматики. Унітарний патрон і його складові елементи. Гільза, куля, металевий заряд.

Методичні рекомендації.

Вивчаючи перше питання самостійної роботи, потрібно з'ясувати, які саме форми профілактичної діяльності використовуються експертними службами.

Результати самостійної роботи у формі відповідей на наведені у змісті

Тема 7. Поняття, класифікація та будова боєприпасів до вогнепальної зброї.

семінар – 2 години

Зміст питань:

1. Поняття, ознаки і класифікація боєприпасів.
2. Будова та призначення основних елементів унітарного патрону.
3. Кулі, їх будова, види і призначення.
4. Порох, його види і вплив на процес пострілу.

Теми рефератів, доповідей

1. Історія виникнення і розвитку боєприпасів до вогнепальної зброї.
2. Патрони спеціального призначення та їх криміналістична характеристика.

Ключові терміни та поняття теми.

Унітарний патрон і його складові елементи. Гільза, куля, капсуль, металевий заряд. Калібр. Дріб (шрот) картеч. Пижі і прокладки. Оболонка кулі. Експансивні і неекспансивні кулі. Канелюра. Порох димний і бездимний. Фази горіння.

Методичні рекомендації для підготовки до заняття.

До першого питання. При підготовці до семінарського заняття магістри повинні дати визначення боєприпасів до вогнепальної зброї та їх ознаками. Знати критерії віднесення об'єктів до бойових припасів та їх класифікацію. Знати як вираховується кінетична енергія снаряду. Об'єкти судової балістики, які конструктивно схожі з боєприпасами до вогнепальної зброї але до них не відносяться.

До другого питання. Надати визначення різних видів патронів до стрілецької зброї та знати їх основні тактико-технічні характеристики. Вивчити, з чого складаються патрони до нарізної і гладкоствольної зброї. Види і призначення гільз, капсулів, куль. Знати характеристики боєприпасів до пістолетів і револьверів, гвинтівок, карабінів і кулеметів, автоматів і пістолетів-кулеметів.

До третього питання. Знати будову і класифікацію куль. Основні частини куль до нарізної вогнепальної зброї. Технологічні процеси виготовлення куль. Спеціальні кулі: бронебійні, запалювальні, трасуючі, пристрілювальні, комбінованої дії та інші. Кулі до нарізної мисливської зброї.

До четвертого питання. Знати, який порох застосовується для спорядження боєприпасів до вогнепальної стрілецької зброї. Класифікація порохів. Загальна характеристика димного і бездимного пороху, їх складові. Вплив якості і кількості пороху на балістичні характеристики пострілу. Фізичні та хімічні явища, які супроводжують горіння пороху.

Список літератури:

[18, 38, 61, 64, 83, 88, 92]

Тема 8. Види слідів пострілу та механізм їх утворення.

семінар – 2 години

Зміст питань:

1. Поняття слідів пострілу та їх класифікація.
2. Основні сліди пострілу. Механізм утворення пошкоджень на різних перепонах.
3. Додаткові сліди пострілу і механізм їх утворення.
4. Відстані пострілу та їх характеристика.

Теми рефератів, доповідей

1. Явища, що виникають в каналі ствола і біля дульного зрізу зброї під час пострілу.
2. Вплив глушника звуку пострілу на утворення додаткових слідів пострілу.

Ключові терміни та поняття теми.

Основні, додаткові сліди пострілу. Внутрішня балістика, зовнішня балістика. Сліди кіптяви, тиску порохових газів. Термічна дія. Поясок обтирання. Штанц-марка. Вхідний і вихідний отвір. Наскрізне і сліпе вогнепальне пошкодження.

Методичні рекомендації для підготовки до заняття.

До першого питання. При підготовці до семінарського заняття магістри повинні опанувати поняттям слідів пострілу та їх класифікацією. Явища, що виникають у стволі і біля дульного зрізу під час пострілу. Знати траєкторію польоту кулі в повітрі, основні її елементи. Гіроскопічний ефект, що впливає на стабілізацію польоту кулі у повітрі. Вплив метеорологічних умов на траєкторію польоту кулі.

До другого питання. Надати визначення основних слідів пострілу, їх види і характеристики. Знати види пошкоджень, що утворюються снарядом: вхідні, вихідні, дотичні. Механізм утворення вогнепальних пошкоджень на металі, деревині, склі, одязі та ін. Характеристика цих слідів.

До третього питання. Знати види додаткових слідів пострілу. Які чинники процесу пострілу впливають на утворення додаткових слідів. Механізм утворення штанц-марки та її значення для визначення відстані пострілу і виду зброї. «Ефект Виноградова». Вплив додаткових слідів пострілу на визначення вхідного і вихідного вогнепальних ушкоджень.

До четвертого питання. Вивчити, які відстані пострілу існують в криміналістиці і судовій медицині. Постріл впритул (щільний і нещільний), та його характеристики. Характеристики близького пострілу, його ознаки і значення для вирішення ситуаційних завдань. Постріл з далекої відстані. Візування напрямку польоту кулі.

Список літератури:

[27, 37, 39, 46, 47, 50, 52, 53, 54, 57, 58, 59, 63, 64, 68, 76]

Тема 3. Види і класифікація вибухових речовин і вибухових пристроїв

самостійне – 4 години

Завдання для самостійної роботи

1. Основні етапи виникнення і розвитку вибухових речовин і вибухових пристроїв.
2. Природа вибуху. Класифікація і види вибухових речовин.
3. Фактори прояву хімічного вибуху: екзотермічна реакція, газоутворення, детонація, бризантна дія, ударна хвиля.

Ключові терміни та поняття.

Вибух. Вибухова речовина. Детонація. Екзотермічна реакція. Бризантна дія. Ударна хвиля. Вибуховий пристрій. Корпус, засоби ініціювання вибуху. Засоби керування і уповільнення вибуху. Уражуючі фактори. Замасковані пристрої. Техніка безпеки.

Методичні рекомендації

Основні етапи виникнення і розвитку вибухових речовин і вибухових пристроїв. Природа вибуху. Класифікація і види вибухових речовин. Фізичний, хімічний і ядерний вибухи. Фактори прояву хімічного вибуху: екзотермічна реакція, газоутворення, детонація, бризантна дія, ударна хвиля.

Поняття, види і класифікація вибухових пристроїв. Ознаки і критерії віднесення об'єктів до вибухових пристроїв. Будова і призначення основних частин і механізмів вибухових пристроїв; корпус, засоби ініціювання, уповільнення і керування вибухом. Кримінальні та замасковані вибухові пристрої. Уражуючі фактори дії вибухових пристроїв.

Техніка безпеки й засоби захисту особового складу при роботі з вибуховими пристроями та їх елементами.

Список літератури:

[12, 19, 20, 27, 44, 72, 73, 74, 78, 94]

Тема 4. Особливості збору і попереднього дослідження слідової інформації місця вибуху.

самостійне – 4 години

Завдання для самостійної роботи

1. Основні методи огляду місця вибуху. Вибух на відкритій місцевості і у закритому приміщенні.
2. Збір залишків вибухових речовин і деталей вибухових пристроїв.
3. Технічні засоби збору криміналістичної інформації з місця вибуху.
4. Техніка безпеки і засоби захисту при роботі на місці вибуху.

6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1, 2. Предмет і система криміналістичного зброєзнавства. Криміналістична вибухотехніка.

самостійне – 4 години

Завдання для самостійної роботи

1. Виникнення і розвиток криміналістичного зброєзнавства.
2. Поняття і система криміналістичного зброєзнавства.
3. Виникнення і етапи розвитку криміналістичної вибухотехніки.
4. Предмет і об'єкти криміналістичної вибухотехніки.
5. Роль криміналістичної вибухотехніки у боротьбі з тероризмом.

Ключові терміни та поняття.

Зброєзнавство. Зброя. Вогнепальна, холодна зброя. Призначення зброї. Уражувача дія зброї. Вибухова речовина. Детонація. Екзотермічна реакція. Бризантна дія. Ударна хвиля. Вибуховий пристрій. Засоби керування і уповільнення вибуху. Уражувачі фактори. Замасковані пристрої. Техніка безпеки.

Методичні рекомендації.

Виникнення і розвиток криміналістичного зброєзнавства. Криміналістичне зброєзнавство в системі розділу криміналістики – криміналістичної техніки. Поняття і система криміналістичного зброєзнавства. Предмет, об'єкти і методи криміналістичного зброєзнавства. Поняття і класифікація зброї. Вогнепальна і холодна зброя, вибухові пристрої і боєприпаси, як об'єкти криміналістичного зброєзнавства. Зв'язок криміналістичного зброєзнавства з природничими і юридичними науками.

Виникнення і етапи розвитку криміналістичної вибухотехніки. Місце криміналістичної вибухотехніки в системі криміналістичної техніки, як розділу науки Криміналістики. Поняття, система і структура криміналістичної вибухотехніки. Предмет і об'єкти криміналістичної вибухотехніки. Методи, які застосовуються криміналістичною вибухотехнікою. Криміналістична вибухотехніка та її зв'язок з іншим галузями знань.

Кримінологічні аспекти у криміналістичній вибухотехніці. Система і характеристики основних об'єктів ураження, пов'язаних із застосуванням вибухів. Роль криміналістичної вибухотехніки у боротьбі з тероризмом. Сучасний стан і перспективи розвитку криміналістичної вибухотехніки.

Список літератури

[3, 6, 8, 19, 20, 25, 34, 72, 73, 74]

Тема 9. Історія виникнення холодної зброї. Її поняття і ознаки.

семінар – 2 години

Зміст питань:

Історія виникнення і етапи розвитку холодної зброї.
Поняття холодної зброї та її ознаки.
Основні параметри холодної зброї та їх вплив на бойові властивості.

Теми рефератів, доповідей

1. Види і розвиток холодної зброї в епоху середньовіччя.
2. Криміналістична характеристика ножів бойового призначення.

Ключові терміни та поняття теми.

Холодна зброя. Призначення предмета для ураження цілі. Придатність для ураження. Клинкова, неклінкова зброя. Уражувачі фактори. Ударно-дробильна дія зброї. Колоче-ріжуча дія.

Методичні рекомендації для підготовки до заняття.

До першого питання. Вивчити історичні аспекти виникнення і розвитку холодної зброї. Вплив розвитку суспільства і технічних досягнень на розвиток і вдосконалення холодної зброї. Національна холодна зброя. Холодна зброя, як культурна цінність та історичний свідок досягнень людства.

До другого питання. Магістри повинні дати визначення холодної зброї і назвати основні її ознаки. Розповісти про призначення предмета для ураження цілі, як основної ознаки зброї. Чим обумовлена призначення об'єкта. Придатність предмета для ураження. Основні параметри та конструктивні елементи холодної зброї.

До третього питання. При відповіді на третє запитання семінарського заняття необхідно дати визначення параметрів холодної зброї. Для клинкової зброї: довжина клинка, товщина, твердість металу. Які повинні бути мінімальні параметри для визначення об'єкта, як холодної зброї. Криміналістичні вимоги до клинкової, неклінкової і металевий холодної зброї.

Список літератури:

[18, 22, 72, 74, 75, 79, 80, 81, 95, 96]

Тема 10. Класифікація холодної зброї та її будова.

семінар – 2 години

Зміст питань:

1. Система класифікації холодної зброї.
2. Зброя безпосередньої та опосередкованої дії, характеристика її різновидів.

3. Криміналістична характеристика клинкової та не克林кової холодної зброї.

Теми рефератів, доповідей

1. Ножі бойового призначення та їх криміналістична характеристика.
2. Сучасна метальна зброя та її характеристики.

Ключові терміни та поняття теми.

Холодна зброя. Клинкова, не克林кова зброя. Уражуючи фактори. Ударно-дробильна дія зброї. Колюче-ріжуча дія. Вістря клинка, обмежувач, руків'я. Ніж, кинджал, стилет, шабля. Нунчаку, булава, шестопер, кастет, наладонник.

Методичні рекомендації для підготовки до заняття.

До першого питання. При підготовці відповіді на питання семінарського заняття магістри повинні опанувати основні поняття класифікації холодної зброї. Визначити основні види та типи холодної зброї, зазначити підстави для її систематизації та сучасної класифікації.

До другого питання. При відповіді на третє запитання семінарського заняття потрібно дати визначення поняття холодної зброї безпосередньої та опосередкованої дії, дати характеристику різновидів. Основні різновиди метальної зброї: луки, арбалети, сюрікени, металні ножі. Зброя подвійної дії: безпосередньої і опосередкованої (куп'я, піки, ножі).

До третього питання. При відповіді на питання треба надати визначення і характеристику клинкової і не克林кової холодної зброї. Детально зупинитись на видах клинкової зброї з визначенням їх параметрів і особливостей будови. Види не克林кової холодної зброї (ударно-дробильної дії). Не克林кова холодна зброя суцільної будови і з підвісними елементами.

Список літератури:

[18, 22, 72, 74, 75, 80, 81, 95, 96]

Для успішного виконання завдань практичного заняття необхідно знати правила опису клинкової та не克林кової холодної зброї, вміти визначати основні частини і деталі холодної зброї.

Оформити в робочих зошитах результати опису наданої клинкової холодної зброї, та звітувати про результати виконання завдання викладачеві.

Список літератури:

[18, 22, 72, 74, 75, 79, 80, 81, 95, 96]

необхідно знати будову і правила описання клинкової та не克林кової холодної зброї. Магістри повинні вміти визначати такі ознаки холодної зброї, як призначеність і придатність предмета для ураження цілі.

Магістри, в процесі практичної роботи, визначають призначеність предметів до ураження цілі, порівнюючи надані зразки з довідковою літературою і натурною колекцією.

Придатність предметів для ураження цілі визначається шляхом проведення статичних і динамічних випробувань. Замальовуються схеми випробувань.

Оформити в робочих зошитах результати практичної роботи.

Список літератури:

[18, 22, 72, 74, 75, 79, 80, 81, 95, 96]

Тема 10. Будова і класифікація холодної зброї.

практичне – 6 годин

Зміст заняття:

1. Розглянути надані зразки різновидів холодної зброї; визначити основні частини та деталі.
2. Розглянути конструктивні особливості наданих зразків не克林кової холодної зброї.
3. Класифікувати зразки зброї за різними класифікаційними ознаками.
4. Результати практичної роботи оформити в робочих зошитах і надати на перевірку викладачеві.

Ключові терміни та поняття теми.

Холодна зброя. Клинкова, не克林кова зброя. Уражуючі фактори. Ударно-дробильна дія зброї. Колоче-ріжуча дія. Вістря клинка, обмежувач, руків'я. Ніж, кинджал, стилет, шабля. Нунчаку, булава, шестопер, кастет, наладонник.

Методичні рекомендації підготовки до заняття

Практичне заняття забезпечується зразками клинкової та не克林кової холодної зброї, вимірювальними приладами, довідковою літературою, зразками опису холодної зброї, зразками експертних досліджень, методичними матеріалами.

Перед виконанням практичного заняття магістри повинні відповісти на контрольні запитання:

- система класифікації холодної зброї;
- зброя безпосередньої та опосередкованої дії, характеристика її різновидів;
- криміналістична характеристика клинкової та не克林кової холодної зброї;
- різновиди металльної холодної зброї.

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 3. Види і класифікація вибухових речовин і вибухових пристроїв.

Заняття перше

практичне – 4 години

Зміст заняття:

1. Ознайомлення зі зразками (макетами) вибухових речовин і пристроїв.
2. Проведення вимірів і вивчення маркувальних позначок на елементах спорядження вибухових пристроїв.
3. Визначення видів керування вибуховим пристроєм та їх параметрів.
4. Оформлення результатів вивчення у вигляді фрагмента протоколу.

Ключові терміни та поняття теми.

Вибух. Вибухова речовина. Детонація. Екзотермічна реакція. Бризантна дія. Ударна хвиля. Вибуховий пристрій. Корпус, засоби ініціювання вибуху. Засоби керування і уповільнення вибуху. Уражуючі фактори. Замасковані пристрої. Техніка безпеки.

Методичні рекомендації.

Практичне заняття забезпечується зразками (макетами) вибухових пристроїв і речовин, необхідними вимірювальними приладами (лінійками, штангенциркулями, лупами та ін.), довідковою літературою, зразками опису, методичними матеріалами.

Перед виконанням практичного завдання магістри повинні відповісти на контрольні питання, а саме:

- з яких основних частин складаються вибухові пристрої?;
- як встановлюється спосіб виготовлення вибухових пристроїв?;
- які питання можуть бути поставлені на вирішення судової вибухотехнічної експертизи органами слідства, дізнання та суду?

Для успішного виконання завдання магістри повинні знати матеріальну частину вибухових пристроїв. Вміти визначити вид, модель, систему зразків вибухових пристроїв, виходячи з маркувальних позначок та конструкційних характеристик, одержаних в результаті дослідження і встановити належність бойових припасів та спосіб виготовлення.

Список літератури:

[12, 19, 20, 27, 44, 72, 73, 74, 78, 94]

Заняття друге

практичне – 6 годин

Зміст заняття:

1. Ознайомлення зі зразками (макетами) вибухових речовин і пристроїв.
2. Проведення вимірювань і вивчення маркувальних позначок на елементах спорядження вибухових пристроїв.

3. Вивчення радіокерованих вибухових пристроїв та їх параметрів.
4. Оформлення результатів вивчення у вигляді фрагмента протоколу.
5. Вивчення заходів безпеки при поводженні з вибухонебезпечними предметами.

Ключові терміни та поняття теми.

Вибух. Вибухова речовина. Детонація. Екзотермічна реакція. Бризантна дія. Ударна хвиля. Вибуховий пристрій. Корпус, засоби ініціювання вибуху. Засоби керування і уповільнення вибуху. Уражуючі фактори. Замасковані пристрої. Техніка безпеки.

Методичні рекомендації.

Практичне заняття проводиться з виїздом на основі вибухотехнічної лабораторії ДНДЕКЦ МВС України. Заняття забезпечується зразками і макетами вибухових пристроїв і речовин, елементами і засобами підризу, необхідними вимірювальними приладами (лінійками, штангенциркулями, лупами та ін.), довідковою літературою, зразками опису, методичними матеріалами.

Перед виконанням практичного завдання магістри повинні відповісти на контрольні питання, а саме:

- з яких основних частин складаються вибухові пристрої?;
- як встановлюється спосіб виготовлення вибухових пристроїв?;
- які питання можуть бути поставлені на вирішення судової вибухотехнічної експертизи органами слідства, дізнання та суду?

Для успішного виконання завдання магістри повинні знати матеріальну частину вибухових пристроїв. Вміти визначити вид, модель, систему зразків вибухових пристроїв, виходячи з маркувальних позначок та конструкційних характеристик, одержаних в результаті дослідження і встановити належність бойових припасів та спосіб виготовлення.

Список літератури:

[12, 19, 20, 27, 44, 72, 73, 74, 78, 94]

Тема 4. Пошук, збір і вилучення залишків вибухових речовин і пристроїв на місці вибуху.

Заняття перше

практичне – 6 годин

Зміст заняття:

1. Основні методи огляду місця вибуху. Вибух на відкритій місцевості і у закритому приміщенні.
2. Збір залишків вибухових речовин і деталей вибухових пристроїв.
3. Технічні засоби збору криміналістичної інформації з місця вибуху.
4. Техніка безпеки і засоби захисту при роботі на місці вибуху.

– як встановлюється напрямок пострілу за слідами вогнестрільного пошкодження на склі?;

– як встановлюється напрямок пострілу за слідами вогнестрільного пошкодження на металі?;

– як встановити напрямок пострілу за слідами вогнестрільного пошкодження на деревинній дошці;

– як встановлюється напрямок пострілу за слідами вогнестрільного пошкодження на тканині?

Визначте напрямок пострілу за основними та додатковими слідами на перешкодах та оформіть результати практичної роботи у вигляді фрагмента висновку спеціаліста в робочих зошитах.

Список літератури:

[27, 37, 39, 46, 47, 50, 52, 53, 54, 57, 58, 59, 63, 64, 68, 76]

Тема 9. Визначення призначеності і придатності предмета для ураження цілі.

практичне – 2 години

Зміст заняття:

1. Визначити призначеність наданих зразків різновидів холодної зброї для ураження.
2. Визначити придатність наданих зразків для ураження цілі.
3. Результати дослідження оформити в робочих зошитах.

Ключові терміни та поняття теми.

Холодна зброя. Клинкова, неклинкова зброя. Уражуючі фактори. Ударно-дробильна дія зброї. Колюче-ріжуча дія. Ознаки холодної зброї. Призначеність і придатність предмета для ураження цілі.

Методичні рекомендації підготовки до заняття

Практичне заняття забезпечується зразками клинкової та неклинкової холодної зброї, вимірювальними приладами (лінійка, штангенциркуль, твердомір, динамометр), довідковою літературою, зразками опису холодної зброї, зразками експертних досліджень, методичними матеріалами. Звертається увага магістрів на дотримання правил техніки безпеки при проведенні досліджень холодної зброї.

Перед виконанням практичного заняття слухачі повинні відповісти на контрольні запитання:

- надати визначення холодної зброї;
- які ознаки холодної зброї, необхідно визначати для віднесення предмета до холодної зброї?;
- які статичні і динамічні випробування проводяться під час дослідження з метою визначення холодної зброї?;

Для успішного виконання завдань практичного заняття магістрам

вогнепальної зброї, необхідними вимірювальними приладами (лінійками, штангенциркулями, лупами та ін.), довідковою літературою, зразками експертних висновків, методичними матеріалами.

Перед виконанням практичного завдання слухачі повинні відповісти на контрольні питання, а саме:

- з яких основних части складаються унітарні патрони?;
- як встановлюється спосіб виготовлення боеприпасів?;
- які питання можуть бути поставлені на вирішення судово-балістичною експертизою боеприпасів органами слідства, дізнання та суду?

Для успішного виконання завдання слухачі повинні знати методику дослідження боеприпасів. Визначати тип, вид, модель, зразок боеприпасів, виходячи з маркувальних позначок та конструкційних характеристик, одержаних в результаті дослідження і встановити належність до боеприпасів.

Результати практичної роботи оформлюються в робочих зошитах у вигляді фрагменту висновку спеціаліста.

Список літератури:
[18, 38, 61, 64, 83, 88, 92]

**Тема 8. Виявлення, фіксація і вилучення слідів пострілу.
Встановлення напрямку пострілу за слідами вогнепальних пошкоджень.**

практичне – 6 годин

Зміст заняття:

1. Перегляд відеофільмів: «Механізм утворення слідів вогнепальної зброї на перепоні», «Сліди пострілу».
2. Послідовність огляду місця події, де застосовувалась вогнепальна зброя. Методи фіксації та вилучення слідів пострілу.
3. Дослідження слідів вогнепальних пошкоджень на різних матеріалах та встановлення напрямку пострілу.
4. Оформлення результатів роботи у робочих зошитах.

Ключові терміни та поняття теми.

Основні, додаткові сліди пострілу. Внутрішня балістика, зовнішня балістика. Сліди кіптяви, тиску порохових газів. Термічна дія. Поясок обтирання. Штанц-марка. Вхідний і вихідний отвір. Наскрізне і сліпе вогнепальне пошкодження.

Методичні рекомендації.

Практична робота проводиться у спеціалізованій судово-балістичній лабораторії. Заняття забезпечується зразками об'єктів з вогнепальними пошкодженнями, судово-балістичних експертиз, вимірювальними інструментами (лінійками, штангенциркулями та ін.). Для успішного виконання практичного завдання слухачі повинні опрацювати рекомендовану літературу і дати відповіді на контрольні питання:

Ключові терміни та поняття теми.

Вибух. Вибухова речовина. Ударна хвиля. Вибуховий пристрій. Уражуючі фактори вибуху. Замасковані пристрої. Ексцентричний, концентричний, секторний, фронтальний огляд. Метод «Хреста». Техніка безпеки.

Методичні рекомендації для підготовки до заняття.

Практичне заняття проводиться з виїздом на бази вибухотехнічної лабораторії НДЕКЦ при ГУ МВС України в м. Києві. Заняття забезпечується зразками і макетами вибухових пристроїв і речовин, довідковою літературою, зразками опису, методичними матеріалами. На полігоні імітується вибух з частинами вибухових пристроїв, елементів і засобів підриву. Магістрам надаються необхідні вимірювальні прилади (лінійки, штангенциркулі, лупи, рулетки та ін.).

Перед виконанням практичного завдання магістри повинні відповісти на контрольні питання, а саме:

- які сліди залишаються на місці вибуху?;
- як встановлюється епіцентр вибуху?;
- які технічні засоби використовуються під час проведення огляду місця події за фактом вибуху?

Для успішного виконання завдання магістри повинні знати матеріальну частину вибухових пристроїв, їх уражуючі фактори і сліди, які залишаються після вибуху. Встановити вид вибуху: фізичний, хімічних, об'ємний та ін. Вміти визначити вид, модель, систему зразків вибухових пристроїв, виходячи із слідової картини та одержаних в результаті попереднього дослідження даних.

Результати практичної роботи оформлюються в робочих зошитах у вигляді фрагменту протоколу огляду місця події.

Список літератури:
[3, 8, 19, 20, 27, 34, 43, 44, 72, 73, 78, 94]

Заняття друге

практичне – 6 годин

Зміст заняття:

1. Основні методи огляду місця вибуху. Вибух на відкритій місцевості і у закритому приміщенні.
2. Збір залишків вибухових речовин і деталей вибухових пристроїв.
3. Технічні засоби збору криміналістичної інформації з місця вибуху.
4. Техніка безпеки і засоби захисту при роботі на місці вибуху.

Ключові терміни та поняття теми.

Вибух. Вибухова речовина. Ударна хвиля. Вибуховий пристрій. Уражуючі фактори вибуху. Замасковані пристрої. Ексцентричний, концентричний, секторний, фронтальний огляд. Метод «Хреста». Техніка безпеки.

Методичні рекомендації для підготовки до заняття.

Практичне заняття проводиться на полігоні інституту на відкритій місцевості. Заняття забезпечується макетами вибухових пристроїв і речовин, довідковою літературою, зразками опису, методичними матеріалами. На полігоні імітується вибух з частинами вибухових пристроїв, елементів і засобів підризу. Магістрам надаються необхідні вимірювальні прилади (лінійки, штангенциркулі, лупи, рулетки та ін.).

Перед виконанням практичного завдання магістри повинні відповісти на контрольні питання, а саме:

- які сліди залишаються на місці вибуху?;
- як встановлюється епіцентр вибуху?;
- які технічні засоби використовуються під час проведення огляду місця події за фактом вибуху?

Для успішного виконання завдання магістри повинні знати матеріальну частину вибухових пристроїв, їх уражуючі фактори і сліди, які залишаються після вибуху. Встановити вид вибуху: фізичний, хімічний, об'ємний та ін. Вміти визначити вид, модель, систему зразків вибухових пристроїв, виходячи із слідової картини та одержаних в результаті попереднього дослідження даних.

Результати практичної роботи оформлюються в робочих зошитах у вигляді протоколу огляду місця події, виготовленням схеми до ОМП, фотографуванням місця події і вилученням речових доказів.

Список літератури:

[3, 8, 19, 20, 27, 34, 43, 44, 72, 73, 78, 94]

Тема 6. Будова і класифікація вогнепальної зброї і боєприпасів.

практичне – 6 годин

Зміст заняття:

1. Ознайомлення зі зразками вогнепальної зброї і боєприпасів.
2. Проведення неповного розбору вогнепальної зброї із визначенням її основних складових частин.
3. Визначення видів автоматики, замикаючого, запобіжного та ударно-спускового механізмів, характерних для зразка вогнепальної зброї, що підлягає дослідженню.
4. Оформлення результатів досліджень у вигляді фрагмента висновків спеціаліста, відповідаючи на запитання: чи є наданий на дослідження об'єкт вогнепальною зброєю?; до якого виду, моделі, системи зразка вогнепальної зброї він відноситься?

Ключові терміни та поняття теми.

Вогнепальна зброя. Критерії вогнепальної зброї: вогнепальність, зброярність, надійність. Кінетична енергія снаряду. Основні частини вогнепальної зброї: ствол, затвор, ударно-спусковий та замикаючий пристрої.

Калібр зброї. Принципи роботи автоматики. Унітарний патрон і його складові елементи. Гільза, куля, металевий заряд.

Методичні рекомендації.

Практичне заняття забезпечується зразками (вихолощеними) нарізної вогнепальної зброї, необхідними вимірювальними приладами (лінійками, штангенциркулями, лупами та ін.), довідковою літературою, зразками експертних висновків, методичними матеріалами.

Перед виконанням практичного завдання слухачі повинні відповісти на контрольні питання, а саме:

- з яких основних частин складаються пістолети та револьвери?;
- як встановлюється спосіб виготовлення вогнепальної зброї?;
- які питання можуть бути поставлені на вирішення судово-балістичною експертизою вогнепальної зброї органами слідства, дізнання та суду?

Для успішного виконання завдання слухачі повинні знати методику дослідження вогнепальної зброї. Визначити вид, модель, систему зразка зброї виходячи з маркувальних позначок та конструкційних характеристик, одержаних в результаті дослідження і встановити належність зброї до вогнепальної.

Результати практичної роботи оформлюються в робочих зошитах у вигляді фрагменту висновку спеціаліста.

Список літератури:

[18, 21, 37, 51, 55, 61, 64, 65, 66, 88, 90, 91]

Тема 7. Будова і класифікація боєприпасів до стрілецької вогнепальної зброї.

практичне – 6 годин

Зміст заняття:

1. Ознайомлення зі зразками боєприпасів, куль, гільз.
2. Визначення типів і видів наданих боєприпасів, їх параметрів і характеристик.
3. Оформлення результатів досліджень у вигляді фрагмента висновків спеціаліста, відповідаючи на запитання: чи є наданий на дослідження об'єкт боєприпасом?; до якого виду, моделі, системи зразка вогнепальної зброї він належить?; чи придатний він для проведення пострілу.

Ключові терміни та поняття теми.

Боєприпаси до вогнепальної зброї. Критерії визначення боєприпасів. Кінетична енергія снаряду. Основні частини боєприпасів: гільза, куля, капсуль, порох. Калібр зброї. Унітарний патрон і його складові елементи.

Методичні рекомендації.

Практичне заняття забезпечується зразками боєприпасів до нарізної